

DISSERTATIO III.

De Actu Theologiæ mysticæ, seu Contemplatione.

ARTICULUS I.

Quid & quotuplex sit ?

I.

EX dictis hinc dissert. 1. colligi potest, quid sit contemplatio, nempe est *actus mentis seu cognitio altissima, affectuosa, obscura tamen, Dei ut summi & infiniti Boni.* Dicitur 1. *Actus mentis seu cognitio.* Quia non est per se actus voluntatis, sed mentis ac Theologiæ mysticæ habitualis, quæ in mente residet. Sequentes tres particule jam expositæ sunt diss. 1. art. 1. addidi verò hic majoris expressionis gratiâ *Dei ut summi & infiniti Boni*, ut significarem objectum primarium, quod est Deus ut in se bonus, & non ut nobis bonus.

Definitur.

2. Nec fortè hic doctus Ascera ingerat, in mysticis Doctoribus alias contemplationis definitiones, ab hac prorsus diversas legi: Author enim libri de
D spixi-

Spiritu & anima, qui aliàs tributus est S. Augustino cap. 32. definit, quòd sit *perspicua veritatis jucunda admiratio*. S. Bernardus apud divum Thomam 2. 2. q. 180. a. 3. in 3. argumento describit contemplationem, quòd sit *admiratio majestatis*. Guido Carthusiensis in Scala paradisi cap. 1. ait: *Contemplatio est mentis in Deum suspensa quadam elevatio, aeterna dulcedinis gaudia degustans, suo modo scilicet & imperfectè*. S. Bonaventura contemplationem dicit *actum intellectus non impediti, gratia sanati, in aeterna spectacula directi, & admiratione suspensi*. Quam definitionem assumit & doctè exponit Joannes à Jesu Maria in sua Theologia mystica cap. 3. Richardo contemplatio est *libera mentis perspicacia in sapientia spectacula cum admiratione suspensa*. Demum ut plures alias definitiones prætermittam, S. Thomas citato art. 3. eam definit *intuitum simplicis veritatis*.

3. Responderetur, quòd omnes hæc definitiones re non differant à nostra, sed purè vocibus. Nam quòd istæ dicunt explicitè nostra exprimit confusè & implicitè. Non enim negamus, quin contemplatio sit admirans, perspicua, perspicax, elevata, & suo modo clarè intuens veritatem.

4. Nec

In 3. itin.
ætern.
dist. 2.

4. Nec obest, si urgeas: quod iuxta nos contemplatio sit cognitio *obscura*: ergo non *perspicua, intuens & clara*.

5. Nam, velut alibi jam monui, nos non dicimus contemplationem *obscuram* eo sensu, quasi non foret *præ omnibus via cognitionibus perspicua & clara*, sed comparatè ad cognitionem beatam. Itaque contemplatio est *perspicacissima & lucidissima cognitio*, & tamen est *obscura*, si conferatur ad cognitionem *patriam*.

6. Sicut verò Theologiam mysticam superiùs diff. 1. art. 1. divisimus in *vulgarem & verè mysticam seu extraordinariam*, sic etiam hìc contemplationem in eadem membra distrahimus. Contemplatio vulgaris est actus fidei & doni sapientiæ vulgaris de Deo summo Bono; & hæc est propria hominibus etiam imperfectis & in via purgante & illuminante constitutis. Nam hi etiam frequenter elicere student actus charitatis, qui ex sua natura præviam fidei cognitionem supponunt. Mystica proprie est actus fidei & doni sapientiæ extraordinarie & singulariter lucens & fervens de Deo summo Bono. Et hæc per se cõmuniter & stabiliter datur præcisè hominibus perfectis in virtute consummatis & in via uniente positis ac consti-

Et mysti-
ca

tutis. Seu vulgaris est notitia altissima quidem de DEO ejusque Divina bonitate, sed nondum experimentalis; at verò contemplatio verè mystica est cognitio experimentalis de summi Boni præsentia supponens gustum voluntatis.

2. in affirmantem

Et negantem.

7. Deinde contemplatio à Mysticis in affirmantem & negantem consumitur. Affirmans est, dum aliqua nomina Deo in nostra cogitatione tribuimus, eumque sapientissimum, optimum, perfectissimum, potentissimum affirmamus & nominamus. Negans est, dum omnia nomina de Deo negamus, & nullum Deo tribuere audemus, quia est elevatus supra omne nomen, supra omnem cogitationem & conceptum. Unde à Mysticis Deus nominatur *inominabilis* seu *anonymus*, & non habens nomen; quia ejus infinità naturà & perfectione nullum est condignum. Deum quidem nominare possumus sapientissimum, pulcherrimum, altissimum, & hujusmodi; At verò hæc & similia omnia nomina sunt minora & inferiora quam ut maximam & supremam Deum naturam & perfectionem condignè exprimant. Nam ecce Deus magnus, ut dicitur in lib. Job. c. 36. v. 26. vincens scientiam nostram. Unde S. Thomas 1. p. quæst.

p. quæst. 13. art. 1. Deus potest nominari à nobis ex creaturis; non tamen ita, quòd nomen significans ipsum, exprimat Divinam essentiam, secundum quod est. Nulla ergo vox datur, quæ infinitam Dei NATURAM, & Deum, ut est reipsa & in se, exprimere valet. Nam Deus, ut idem S. Doctor ibidem ait ad 1. ead. ratione dicitur non habere nomen, vel esse supra nominationem; quia essentia est supra id, quod de Deo intelligimus & voce significamus.

8. Anima ergo conspiciens Deum in omni perfectione, gloria, sanctitate infinitum & imensum, & proinde omni prorsus menti humanæ & angelicæ ac beatæ incomprehensibilem & omnes species & creatæ mentis capacitatem infinitè excedentem, oculum mentis sapienter omnibus phantasmatis & speciebus intelligibilibus unitatis, trinitatis, sapientiæ, bonitatis, Divinitatis & hujusmodi denudare festinat. Quia ipsa luce clariùs intelligit, hæc omnia, quamvis præcella videantur, Deum tamen non propriè exhibere; ideoque se in Divina caligine & perfecta Dei ignorantia constituit, & Deum ut supernaturalem in fide apprehendit.

9. De hac divisione norandum est ulterius 1. utramque hanc contempla-

tionem Deum summum Bonum respicere tanquam objectum, sed diverso modo. Affirmans enim respicit ut *Omno-nyum*, negans ut *Anonymum*. Illa quascunque perfectiones & dotes reperit in universo, eas tribuit Conditori; unde quia videt res creatas, pulchras, dulces, amabiles, fortes, gloriosas, splendidas, excellentes, virtuosas, generosas, sapientes, & aliis innumeris qualitatibus ornatas, mox assurgit in Deum earum Authorem, eumque nominat pulcherrimum, dulcissimum, amabilissimum, fortissimum, gloriosissimum, splendidissimum, excellentissimum, virtuosissimum, generosissimum, sapientissimum, & infinitis aliis perfectionibus ornatissimum. At verò Theologia negans veretur Deum talibus nominibus honorare, timens, ne inhonoraret. Quia nempe ex dono sapientiæ & fide clarissimè penetrat, quòd Deus suâ infinitâ *Naturâ* omne nomen quantumcunque excellum, altum, sublimè, mysticum, infinitis parasangis excedat.

10. Notandum est 2dò. Quòd contemplatio affirmans ordinariè præcedat negantem, & quòd illa est perfectior, hòc etiam ista crescit in perfectione. Ratio est: quia quò perfectiùs

v. g. naturam Divinam ejusque eminentiam penetro & capio, hęc asseverantius eam *ineffabilem & incomprehensibilem* pronunciare valeo. Quod enim prius non bene cognosco, dicere non valeo; quod meum intellectum & caprum excedat: ergo affirmatio ordinarię præcedit negationem.

II. Notandum est 3^{ti}o. Quodd principium cognitionis negantis sit maximę fides. Hęc enim dicitur, quod Deus sit Bonum supernaturale, quod unus in natura & trinus in personis, quod omne lumen naturale suã eminentiã transcendat. Unde, ut hęc perfectissima contemplatio exerceatur, non est opus subtili mente, sed viva fide, quę nos faciat, Deum ut tale ineffabile Bonum & Superbonum apprehendere & judicare. Ex quo fit, ut hęc cognitio sit purę asserens, non interens & unum ex alio deducens; licet forrẽ discursus alius ordinarię supponatur, vel etiam sæpẽ consequatur.

ARTICULUS II.

Alia Divisio.

I. **UT** natura contemplationis, multum tenebrosa, amplius elucescat, necessum est hęc alias divisiones

*Dividitur
in specula-
tricem*

*Et practi-
cam.*

ponere, & respondentes ipsis difficul-
tates mysticas exsolvere. Quare ulti-
rius dividi potest ac debet contempla-
tio in speculatricem & practicam. Il-
la est actus fidei aut doni, quo Deus
ut infinitum Bonum agnoscitur sine or-
dine ad affectum & amorem. Ista est
actus fidei & doni sapientiæ, quo Deus
ut infinitum Bonum cognoscitur cum
respectu ad opus & actum charitatis:
sive, quo Deus non tantum judicatur
ut infinitum Bonum amabile, sed etiam
ut infinitum Bonum hic & nunc aman-
dum.

2. Notanda est divisio & maxi-
mè notanda. Multi enim hic se deci-
piunt, arbitantes, quod in apice con-
templationis existant, cum tamen gra-
dum vix teneant. Perfecta enim con-
templatio non in eo stat, ut quis nos-
cat & judicet Deum esse infinite Bonum
in actu primo & amabilem in seipso,
sed in eo, ut quis judicet Deum hic
& nunc propter se amandum, & amor
in solo opere judicium sequatur. Devotæ
quædam animæ videntur exiguam, le-
vem & vulgarem de Deo habere cog-
nitionem, nempe speculatricem, non
verò practicam & actuosam. Quia af-
fectus illarum fervet, & vix obiter in-
specta Dei Bonitate, statim eum iu-
dicant

dicant super omnia diligendum, & ipso opere statim ferventissimè diligunt. Unde non vera sed fucata & nulla est contemplatio, quæ purè quiescit in speculatione, nisi exeat in opus, & voluntatem ad amorem charitatis determinet. Nam juxta omnes Mysticos contemplatio est *affectuosa*, ignita, accendens & in-
Diff. 1. art. 1. n. 2.
 cendens sua luce voluntatem, ut ex dictis à principio statim elucet.

3. Ex hac partitione etiam solvitur gravis & magna controversia, quæ inter Theologos mysticos & scholasticos versatur. Nempe utrùm amor possit excedere contemplationem, & ille possit magis fervere, quàm ista lucere? Mystici enim videntur hoc dare communiter, Scholastici ferè negare. Mihi videtur, quòd ope hujus divisionis partes litigantes possint opportunè conciliari, distinguendo nempe & dicendo: quòd amor possit excedere contemplationem, speculatricem, non verò practicam. Quòd videtur experienciâ demonstrari. Nam simplices animæ sed devoræ ac puræ Deum in immensum quasi plus diligunt, quàm cognoscunt, cognitione *speculatrici* nempe, non autem *practicâ* & actuosâ. Quia nempe Deus tantùm & tam intensè amatur, quantum & quàm intensè amandus hîc

& nunc iudicatur. Contemplatio ergo *practica* & amor semper comensurantur.

4. Nec ingeras: ego iudico Deum longè vehementiùs amandum, quam amo; iudico enim amore dignum infinito, utpote Bonum infinitum.

5. Nam responderetur, quòd hoc iudices modo purè speculari, non verò *practico*; tantùm enim amas *practicè* quantum *practicè* iudicas amandum. Sed, inquis, obscura hæc sunt. Fateor, obscura hæc sunt, sed tamen prætereunda non fuerunt. Quia & doctioribus scribo. Interim ò devota anima, parum refert, num has speculationes intelligas vel nescias, modò bene diligas. In hac enim supercœlesti scientia non plùs proficit, qui plùs studet, sed qui plùs diligit. Qui benè diligit, bene in Theologia mystica proficit, qui meliùs diligit, meliùs proficit, & qui optimè diligit, optimè proficit. Si ergo non vales, anima devota, bene capere lectionem de contemplatione, cura ut bene capias lectionem de dilectione. Sic enim manens in tua ignorantia, evades Magistra & Doctrix in hac divina sapientia.

Dividitur
in sapi-
dam &
insipidam,

6. Altera divisio contemplationis hìc explicanda, est in *sapidam* & *insipidam*. Hæc est, quâ cum gustu Deum

ac

ac Divina contemplamur, illa est, quæ
 idipsum facimus, sed absque gustu. For-
 tē mirabitur hanc distributionem Lec-
 tor in Theologia mystica versatus, ut-
 pote, quàm hujus sapientiæ periti ferè
 dissimulant ac prætermittunt; & Doc-
 tores mystici ferè tantum *sapida* con-
 templationis meminerunt, *insipidam* au-
 tem frequenter omittunt. Certum ta-
 men mihi videtur, quòd hæc partitio &
 bene & utiliter & ferè necessariò ponen-
 da sit. Et cur hoc, ais? idèd, quia
 Deus quibusdam animabus perfectis
 elargitur contemplationem duram, as-
 peram, acerbam, contrà verò aliis
 mollem, planam & amœnam. Quas-
 dam animas Deus ad verticem contem-
 plationis ducit viâ suavitatis & dulcedi-
 nis, alias viâ derelictionis & amaritu-
 dinis.

7. Nec fortè dubium moveas,
 quòd contemplatio sit per se & naturâ
 sua *affectuosa*; consequenter & *sapida*.
 Et superiùs nos ipsi sæpè affirmamus,
 quòd sit *sapida* & delitiosa notitia.

8. Nam concedo, quòd sit *af-
 fectuosa* semper, nego tamen, quòd sit
 semper *sapida*. Nulla enim est contem-
 platio, quæ non est *amorosa* & volun-
 tatem ad opus charitatis non incitat:
 at verò salvatur adhuc conceptus & na-

tura ejus, licet non consequatur *sapor*. Nempe non datur contemplatio sine amore consequente, datur verò sine gaudio & delectatione consequente. Deinde aliter quoque responderi potest & concedi, quòd contemplatio quantum ad objectum semper sit gaudiosa & sapida: quia contemplator in summis etiam angustiis, gaudet, quòd Deus sit, *qui est*. At verò non est semper sapida *quoad subjectum*, quia hoc purum gaudium sæpè contemplator elicit sine ullo spiritus velsensùs gustu & sapore.

9. Nec infes amplius: contemplatio viæ imitatur contemplationem patriæ; sed visio beata non tantum amorosa sed etiam sapida & delitiosa, nec solum in voluntate excitat amorem, sed etiam gaudium: consequenter idem asserendum erit de contemplatione viæ.

10. Nam respondeo, quòd equidem nostra contemplatio imiteretur, non tamen assequatur contemplationem beatam. Hoc sæculum non est locus semper gaudendi, sed flendi, sed dolendi. Unde nec Deus vult, ut nostra contemplatio hic semper sit gaudiosa. Quid enim? an non Christus orans in monte Oliveri perfectissimè contemplatus est? & tamen ejus contemplatio nequaquam fuit delitiosa, sed plena tædio, mœstia

tiâ & dolore. Non ergo solùm meditatio, nec præcisè oratio vocalis aut devotio, sed ipsa etiam contemplatio hujus viæ potest esse, & aliquando est, sine ullo gustu. Connetitur quidem cum amore & nunquam est sine illo, non verò cum delectatione, & aliquando est sine illa.

11. Interim concedo, eam ferè cõmuniter esse delitiosam, nego tamen, quòd semper & constanter. Ut enim in Scala paradisi Guidonis Carthusiensis c. 7. legitur: *Paulisper secedit sponsus diu desideratus, citò elapsus. Subtrahit se tam à prædicta visione quam à dulcedine contemplationis: manet tamen præsens quantum ad gubernationem, quantum ad gloriam, quantum ad unionem.* Item oportet hic inter contemplationem verè mysticam & ordinariam discernere, illa nunquam datur sine gustu, ista verò tunc, cum aliquis in statu *privationis*, uti nominant, versatur.

12. Hæc divisio benè noranda est contemplatori, ne malum ferat iudicium, & hoc ipso nullam contemplationem iudicet, quæ gustu caret. Sed quæris, quænam ergo contemplatio est melior & perfectior, quæ gustu caret, an illa, quæ gustu valet? Respondeo, perfectior contemplatio est, ubi per-

fectior amor est, Non ergo ex gustu, sed ex amore sumitur dignitas & nobilitas contemplationis. Sive ergo absit sive adsit gustus, parum refert, modò non absit amor, qui solus dat meritum pretium & præmium contemplationi.

ARTICULUS III.

Alia Divisiones.

Dividitur
1. *in con-*
templati-
onem ora-
tionis &
actionis.

1. **C**ontemplatio ulteriùs dividi potest cum respectu ad functiones, sub quibus exercetur, in contemplationem orationis, cui vacamus sub oratione & operibus spiritualibus, & actionis, cui vacamus sub operibus externis, v. g. sub discursu, comestione & hujusmodi. Non enim solùm locus est contemplationi in actibus vitæ contemplantis, sed etiam agentis; quia sub omni actione raptim valet exerceri. Hæ duæ contemplationes *intrinsicè*, ut patet, non distinguuntur, sed *extrinsicè* tantùm & versùs functiones, quas connotant. Illa dicitur etiam oratio *quietis & affectionis*.

2. *in pri-*
mariam.

2. Cum respectu ad objectum, contemplatio iterum distrahi potest in primariam & secundariam. Illa est, quæ versatur circa Deum vel perfectiones

nes aut personas divinas. Huc reducitur contemplatio Christi, quia hic patitur est Deus, licet in natura humana. Ista est, quæ versatur circa alia objecta spiritualia, velut Sanctos, purgatorium, infernum, peccata, virtutes, beatitudinem. Circa quoslibet ergo fidei articulos potest non solum meditatio sed etiam contemplatio institui; & contrarium asserere viderur erroneum dogma Quietistarum, ut ex propositione 5. 10. & 11. infra producendis colligere datur.

Et secundariam.

3. Sed ais: hæc objecta minora sunt, quàm ut circa ea versetur contemplatio, quæ, utpote altissima cognitio, non occupatur, nisi circa altissima, quod est Deus.

4. Respondeo enim, quòd primario quidem respiciat solum Deum, non autem secundario. Sicut ergo Beati in lumine gloriæ & visionis beatæ primario Deum aspiciunt, & secundario creaturas; sic etiam contemplatores in lumine contemplationis & Creatorem & creaturam intelligunt. Verum tamen est, quòd aliter homo imperfectus, aliter proventus & contemplator v. g. infernum considerent: ille ut caveat peccata, ut salubrem timorem sibi incutiat; iste ut discat exinde divinam justitiam,

stitiam, adoret, laudet &c. Omnia ergo, quæ meditantur asceræ in via purgante & illuminante procedentes, etiam contemplatores attingunt, sed alio fine, nempe cum respectu ad Deum, & ad majorem Dei cognitionem & amorem.

3. *Ordinariam & extraordinariam,*

5. Cum respectu ad causam, à qua procedit, rectè secatur contemplatio in ordinariam & generalem, & in extraordinariam & specialem. Quæ partitio ferè coincidit cum illa, quæ contemplationem distinximus in vulgarem & verè mysticam. Illa est, quæ procedit ex habitu fidei & sapientiæ cum gratia ordinaria: ista est, quæ sui causam respicit fidem & sapientiæ donum cum gratia singulari & extraordinaria & *actu mystico*. Magna enim est differentia inter has duas contemplationes: nam hæc postrema est altior & ferventior, quàm illa prior: hæc non cadit sub meritum vel ullam condignam præparationem, sed datur à Spiritu sancto illis animabus, quibus vult: illa cadit sub meritum & dispositionem, & non negatur animabus puris & sanctè viventibus.

4. *in brevem,*

6. Cum respectu ad tempus alia est contemplatio, quæ durat brevi tempore & per modum aspirationis exercetur;

cetur; alia, quæ durat longo tempo- *Et diutur-*
 re, & quæ ad modum meditationis & *nam.*
 orationis instituitur. Animæ siquidem
 elevatæ non tantùm vacant contem-
 plationi, dum orant, sed etiam, dum
 alia negotia tractant. Dum edunt, dum
 corpus reficiunt, dum animum rela-
 xant, subitò & rapim ad contem-
 plationem se elevant. Interim gratia con-
 templationis sub oratione præprimis
 effulget, si nempe diu & longo tem-
 pore, v. g. horâ, Deo infinito Bono
 per mysticos affectus inhæreremus. Le-
 gimus Sanctos, integras dies, integras
 noctes, in contemplatione traduxisse;
 utinam nos imperfecti unam saltem ho-
 ram plenam!

7. Cum respectu ad præsentiam di- *5. in inte-*
 vinam, ad quam vel maximè respici *riorem.*
 debet, alia contemplatio dici potest
 interior, alia exterior. Illa est, qua
 Deum in me & in centro animæ præ-
 sentem credo & apprehendo: ista est,
 quâ Deum extra me ubique præsentem
 cogito & judico.

8. Apud mysticos commendatur
 præprimis modus cogitandi præsentiam
 divinam interior: anima contemplatrix
 in seipsâ Deum quærit & invenit, ubi
 eum fidei certitudine novit esse per es-
 sentiam, immensitatem, potentiam &
 om-

omnia sua attributa & relationes, & confidit esse per gratiam, per virtutes Theologicas & morales & dona Spiritus sancti. Anima ergo tali fide illuminata, & tali confidentia roborata cunctas vires suas colligit, ab omni exteriorum objectorum imaginatione & cogitatione abstrahit, easque intra seipsam revocat, & ad Deum ibi præsentem attendere jubet. Quò fit, ut in seipsa experiarur dispositionem valde tranquillam, in & sub qua Dei præsentiam notat, & nescio quid cœlestis operationis & suavitatis degustat. Hinc omnes suas cogitationes, omnes affectus, omnia interna colloquia, omnes motus ad eum, in intimis penetrabilibus modo ineffabili & summè amabili & delectabili præsentem, ordinar, eum in omnibus consulit, eum in omnibus respicit, & potius in & cum Deo, quàm in mundo & cum hominibus vivit & conversatur.

Et exteriorem.

9. Sed tamen exterior divinæ præsentiae modus nequaquam contemnendus est, sed à Theologo mystico etiam exercendus. Nam sicut Deus non tantùm in nobis est, sed etiam extra nos & ubique; sic etiam non tantùm debemus in nobis eum contemplari, sed etiam extra nos in qualibet re creata.

Unde

Unde anima contemplatrix quidquid videt, quidquid audit, quidquid gustat, quidquid sensu vel imaginatione vel etiam mente percipit, unà Deum percipit, & unà Deum attendit, qui omnibus rebus inest per essentiam, immensitatem, potentiam &c. Quò fit, ut bona & beneficia, quæ à creaturis quibuslibet seu mentis & sensus expertibus seu corporibus accipit, ea potiùs ut à Deo, quàm ut à creaturis profecta agnoscat. Hinc ajunt Mystici, quòd animæ verè mysticæ videatur nihil esse in mundo, quàm Deus & ipsa, quia nempe in omnibus, quæ in hoc mundo sunt, Deum aspicit & intuetur.

10. Quare licet sub exercitio orationis & aliarum functionum spiritualium, maximè locum habeat præsentia interior; sub actionibus tamen indifferentibus & in vita agente videtur etiam locus dandus præsentia exteriori: cujus ope fieri potest, ut externa agentes interiùs non dissipemur, sed intimè collecti permaneamus. Quomodo enim abstrahatur homo ille à Deo, qui in omnibus, quocunque se vertit, Deum quærit & invenit, & in ipsis creaturis potiùs Creatorem quàm ipsas attendit?

11. Sed quomodo, ais, fieri potest,

test, ut in rebus visibilibus invisibilem Deum cogitemus? Videtur hoc repugnantiam involvere. Sed non ita est: fides exsuperat omnem sensum: ergo potest in sensibilibus aspicere purum spiritum omnis sensûs & corporis expertem, qui est Deus optimus maximus. Non ergo opus habent Mystici multa speculatione aut discursu vel abstractione mentis, vel animi contentione, dum Dei præsentiam cogitare volunt: simplici actu fidei rem totam perficiunt; nec se urgent, nec sensus vel membra corporis aut cor vel appetitum sensibilem contorquent & violenter impellunt; sed placida, leni & suavi operatione Deum ubique præsentem certissimè & lucidissimè, in caligine tamen fidei, apprehendunt, & vera charitate diiungunt.

ARTICULUS IV.

Varia Nomina Contemplationis.

Appellatur 1. **D**Octores mystici varia nomina & appellationes tribuunt contemplationi, quæ, quia ad naturam ejus penitius cognoscendam & æstimationem conciliandam faciunt, hic exponere animus est.

2. Di-

2. Dicitur ergo 1. *contemplatio Otium,*
otium; quia nempe anima, dum vacat
 contemplationi, vacat ab operibus Mar-
 thæ, vacat distractionibus, vacat passi-
 onibus, vacat omnibus operationibus
 mundanis, & unice ac solum in Deo
 occupatur. *Vacate & videte*, monet
 Plaltes ps. 45. v. 11. *Quoniam ego sum*
Deus. Id est, cessate prius ab omni ope-
 re mundano, & tunc videte in sancta
 contemplatione, *quoniam ego sum Deus,*
 qui unus cognoscendus & diligendus
 est. Deinde contemplatio dicitur *otium,*
 quia non est laboriosa, velut medita-
 tio, sed placida, lenis, tranquilla & in
 motu sine commotione. Alias legimus
 Eccli. 33. v. 29. *multam malitiam docuit*
otiositas; at verò otium contemplatio-
 nis non malitiam, sed virtutem, sed
 perfectionem, sed sanctitatem docet.
 Est otium, quod simul est negotium ne-
 gotiorum, & occupatio suprema, ex-
 cellentissima, Deo gratissima, nobis uti-
 lissima.

3. 2dò dicitur *silentium.* Anima *Silentium,*
 enim contemplans nihil loquitur, ces-
 sant verba, & solus agit spiritus & au-
 dit, quid Deus ad cor loquatur. In vi-
 su conspexit Aquila Joannes Apoc. 8.
 v. 1. *Factum fuisse silentium in celo quasi*
mediâ hora. Tale silentium etiam fit in
 terra

terra, dum anima se dat contemplationi. Equidem conversatur tunc anima cum DEO, eum alloquitur, sua vora pandit & desideria, amat, osculatur, complectitur &c. sed hæc omnia fiunt in silentio, absque strepitu, absque tumultu.

Solitudo,

4. 3^{ti}o dicitur *solitudo*. Contemplator enim solus est cum solo Deo, licet sit in medio mundo; quia in contemplatione ad nihil attendit, præterquam ad Deum, Bonum suum unicum & supremam felicitatem. Unde dicit cum Propheta Pl. 54. v. 8. *Ecce elongavi fugiens*, id est, longè recessi & fugi, non quidem semper corpore, sed animo & spiritu è toto mundo, & recessi in solitudinem cum uno Deo locuturus & negotium animæ tractaturus. Et in hac solitudine non sui præcisè ad momentum vel ad breve tempus, sed *mansi* in ea diu longo tempore. De hac solitudine rectè dicitur: *ô beata solitudo! ô sola beatitudo!* nam efficit verè beatum non quidem plenè sed imperfectè, quantum fert conditio hujus infelicis status. Omnis qui sapit, in hanc solitudinem se confert, ut ibi beatitudinem reperiat, & potiatur.

Quies,

5. 4to. Dicitur *quies*. Contemplator enim Deo intellectu & affectu adhæ-

adhæret, aliud nihil desiderans, omnia alia contemnens & vilipendens. *Volabo, & requiescam.* Pl. 54. v. 7. Anima enim contemplatrix volat ad DEUM & pennis contemplationis se feliciter atrollit; sic autem sublata requiescit in sancto amore & dulci affectione & possessione summi Boni. Requiritur ergo, ut ab hac terra avoletur tum mente tum amore tum recordatione; quo facto incipit dulcis quies, post laborem volatûs.

6. Dicitur s^{to} somnus. Sicut enim *Somnus*, in somno quieto quiescunt sensus tum externi, tum *communis*, tum corpus, & vacant à suis operationibus: sic etiam in somno contemplationis facultates inferiores obdormiscunt, & sola mens & voluntas viget, vigilat Deo suo intenta & attenda. *Ego dormio*, inquit sponsa Cant. 5. v. 2. sed non tota, quia *cor meum vigilat.* Dormio sensibus, sed agit vigilias animus. *Adjurat sponsus in Canticis cap. 2. v. 7. Filias Jerusalem per capreas cervôsque camporum, ne suscitent, neque evigilare faciant dilectam*, tam suavi somno positam. Non enim debet facile interrumpi contemplatio, nisi charitas vel obedientia vel alia prudens ratio id exposcant. O felicem somnum! ô amicum! ô desiderabilem! ah DEUS per gratiam tuam fiat,

ut etiam sic in pace dormiam & requiescam! Pl. 4. v. 9.

Nox &
dies,

7. Dicitur 6to. Nox & dies sub diverso respectu. Nox quidem, quia nempe sub contemplatione occidunt omnes res terrenæ & omnes earum imagines & cogitationes. Dies verò, quia in mente contemplatoris mira lux, Deus nempe Sol justitiæ oritur, in cuius aspectu mi è pascitur & recreatur. Alio etiam sensu dicitur Nox, quia nempe nostra contemplatio non in lumine gloriæ sed caligine fidei peragitur, Deusque non in luce affirmationis sed in nocte negationis consideratur. Unde etiam

Ignoratio, contemplatio nominatur ignoratio seu mysterium ignorantis; quia in contemplatione fatemur, clarèque perspicimus nos ignorare Deum, quis, quantus & qualis sit; & hinc etiam non audemus ei secundum nostram inscientiam & vilissimum modum cognoscendi, aliquod nomen imponere vel accommodare. Quid ergo facimus? incomprehensibile Bonum obstupescimus, & gaudemus, quòd Deus nostram ignorantiam longissimè & infinitè excedat.

Mors,

8. Dicitur 7mo. Mors. Quia contemplator mortuus est mundo, & vivit in solo Deo. Mortui estis, verba sunt Apostoli Col. 3. v. 3. & vita vestra abscon-

recondita est cum Christo in Deo. Velut
 Christus vivit & maximè vivit, sed
 totus in Deo & per Deum; quia omnes
 actiones ejus sunt divino-humanæ sem-
 theatricæ: sic etiam anima perfecta vi-
 vit & maximè vivit, sed vitâ spiritûs,
 vitâ divinâ, vitâ supernaturali, quâ
 continuò fertur in Deum. At verò
 mortua est quoad vitam humanam &
 mundanam, quæ non stat cum vitâ
 spirituali & divina. O beata mors, quæ
 affert vitam animæ, quæ facit ut in
 Deo vivamus vitam divinam!

9. Dicitur 8vò. *Sepulchrum*. Nam
 velut in isto reconditur corpus; sic etiam
 in contemplatione divinitatis recondi-
 tur anima. Et velut corpus non sur-
 git de tumulo nisi virtute divina exci-
 tetur; sic etiam anima de tumulo con-
 templationis non surgit ad opera vitæ
 agentis, nisi exciteretur & divinitus vo-
 cetur.

10. Demum appellatur *terra melle* *Terra mel-*
& lacte fluens ob dulcedinem; *extasis*, *le & lacte*
 quia facit animam velut exire à seipsa, *fluens &c*
 & ad Deum vadere; *raptus*, quia ra-
 pit à terrenis & infimis ad superna &
 Cœlestia; *Manna*, quod continet omnis
 saporis suavitatem; *missio* invisibilis Fi-
 llii & Spiritus sancti, qui à Patre in nos-
 tras animas mittuntur, dum contem-
 platio-

E

platio-

platione & dilectione eas dignatur. Ue enim ait Christus Joan. 14. v. 21. *Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.* Tota ergo SS. Trinitas venit ad eum, qui diligit Deum; & consequenter etiam ad contemplatorem; quia contemplatio nunquam est sine dilectione magna. *Lux*, quia illuminat; *ignis*, quia inflammat; *unio*, quia unit Deo per intellectum & affectum; *liquefactio*, quia facit præ teneritudine amoris ceræ instar colliquefcere; dicitur *vulneratio*, quia vulnerat amore divino; *languor ac deliquium* ob eandem causam, quia nempe contemplatrix anima languorem & deliquium pati videtur ob maximam amoris vehementiam; *introversio*, quia avertit ab omni re creata, & vertit ac convertit ad unum Deum; *paradisus*, ob voluptates, quas ministrat; *perfectio* hominis, quia perficit totum hominem & inducit & auget perfectionem, nempe gratiam & charitatem; dicitur tandem *cælum*, *inchoata beatitudo & bonum maximum*, quia hominem facit quasi Cœlitem, Beatum, & Optimum, & ad plenam ac æternam beatitudinem proximè disponit. Nimis durus est, qui hæc singularia & prorsus excellentissima nomina perpendens,

dens, ad bonum affectum, ad pium motum, & ad sanctum amorem & studium contemplationis non excitatur.

ARTICULUS V.

De causa contemplationis, præprimis tactu mystico.

1. **C**Ausa efficiens contemplationis nequit esse intellectus humanus ex propriis & nudè consideratus. *Causa efficiens* Opposita sententia est hæretica. Nam mens humana potest quidem ex se & suis viribus res naturales considerare, non verò supernaturales: potest elicere cognitionem Dei ut Authoris naturæ, non verò ut Authoris gratiæ & gloriæ & ut Boni infiniti supernaturalis. Ut ergo homo contempletur, necesse habet, ut per gratiam & dona supernaturalia elevetur, potènsque reddatur ad actum hunc præcellentissimum eliciendum ac efficiendum.

2. Humanus tamen intellectus *Remota, est intellectus,* non est purum instrumentum in ordine ad contemplationem, sed concurrat ut causa remota ad eandem. Ita tenet sententia divi Thomæ, quàm hic non vacat multis demonstrare, sed suppono.

pono. Quid ergo, inquis, concurrit, ut causa efficiens proxima? Respondeo: *Proxima, habitus fidei & donum sapientiæ. Ratio est: qui illud concurrat tanquam causa proxima, per quam redditur intellectus proximè sufficiens & expeditus, ut valeat elicere contemplationem; sed hoc fit per prædictos habitus. Nam fides nudè sumpta præstat, ut vulgariter & contemplatione vulgari Deum speculari possimus, donum verò sapientiæ singulariter lucens, ut contemplatione verè mystica. Si enim cum habitu fidei concurrat donum sapientiæ, tunc exurgit vera & solida contemplatio.*

3. Sed fortè dubium movebit doctus lector, dicens: habitibus & fidei & doni sapientiæ omnis justus præditus est: ergo omnis justus habebit proximam virtutem eliciendi actum, omnium perfectissimum ex actibus viæ, nempe contemplationem. Quod planè videtur absurdum & prorsus alienum à doctrina Mysticorum, qui animabus duntaxat perfectissimis virtutem proximam Deum ac Divina verè ac mysticè contemplandi attribuunt. Singularis est prorsus *margarita* donum contemplationis, quæ non obtingit, nisi animabus devotis, solicite eam quærentibus,

tibus, & omnia pro ipsa vendentibus ac relinquentibus.

4. Respondeo ad hoc dubium è scholis peritum, quòd omnis quidem iustus habeat suo modo virtutem proximam contemplationis, sed non proximè expeditam, sed multipliciter, peccatis maximè venialibus, impeditam. Audiamus hìc Theologum mysticum, Joannem à Jesu Maria cap. 3. Theologiæ mysticæ, qui idem argumentum sibi objecit & taliter resolvit. Fortassis una è potissimis hujus rei (quòd nempe omnes quidem iusti habitibus & fidei & sapientiæ præditi sint, rari tamen evadant contemplatores) causis est ea, quam cœpimus insinuare. Scilicet non seridò vitare leviores culpas & perennem cordis alere puritatem. Si enim hac exquireretur, in cordibus puris facilè Divina cerneretur imago. Et superius: quod non ita enunciamus, ac si, qui dono contemplationis frequenter ditantur, veniales culpas nunquam incurrant. Incurrunt enim sed rariùs quàm alii, & non aded sponte. Quin etiam studiosissimè illarum occasiones præcavent. Et cum ex fragilitate delinquant, se quantocys expurgant: ut in cordis serenitate Deum representent, ejusque divinas similitudines, velut in aqua purissima lucentes intueri mereantur. Et in hunc mo-

dum, qui contemplationem affectat, culpas vitare ac praecavere debet.

Et maxime Deus per tactum mysticum :

5. Respondeo & dico ulterius, quod contemplationis causa effectrix praecipua sit Deus per *tactum mysticum*. Hic tactus mysticus est celebratissimus in Theologia mystica, & rectè dicitur ac est *principium* hujus caelestis sapientiae. Ne autem confusio in vocibus pariat confusionem in rebus, notandum est, alium esse tactum mysticum *activum* & ex parte Dei, vi cuius Deus animam & apicem mentis & maxime voluntatem tangit & sibi efficienter conjungit, alium esse tactum mysticum *passivum*, & *formalem*, vi cuius mens & voluntas à Deo mora & tacta Deo & Divinae bonitati arctissime & intimè copulatur. De illo tactu modò disputatur, ex cuius notitia pender cognitio istius. Quare hoc praesupposito & benè intellectò, faciliùs alia, quae hic occurrunt, etiam difficillima & abstrusissima, penetrantur. Miris encomiis hunc tactum extollunt Mystici, miris exponunt verbis, & talibus, quae Theologiae mysticae rudes potiùs obstupescunt, quàm intelligunt. Quare omiffis ferè illis methaphoricis locutionibus & celsissimis vocibus, quas Mystici adhibent, de tactu secundum solida Theologiae

logiæ scholasticæ principia taliter dis-
 curro, & dico, quòd tactus mysticus ^{Qui def-}
 nihil aliud sit, quàm gratia actualis extra- ^{nitur &}
 ordinaria, quâ Deus mentem contempla-
 toris afficit & tangit, & ad eliciendam ex-
 traordinariam Dei summi Boni cognitionem
 illustrat.

6. Expono scholasticam hanc tac-
 tus mystici descriptionem. Dicitur 1. ^{Et solide}
 quòd sit gratia actualis, & consequen- ^{exponi-}
 ter juxta scholam divi Thomæ forma ^{tur.}
 transiens & transeunter impressa, non
 permanens, qualis est gratia sanctifica-
 cans, quæ nullatenus est tactus mysti-
 cus, sed ei supponitur ac prærequiritur.
 Dicitur 2dò. *extraordinaria*. Quia
 nempe ad opus extraordinarium, qua-
 le est omnis contemplatio verè mystica,
 non satis est generalis aliqua vulgaris
 & ordinaria gratia, sed requiritur spe-
 cialis, singularis & extraordinaria. Un-
 de hic tactus mysticus non cadit sub me-
 ritum; nullum enim opus est tam cel-
 sum, tam sublime, cui tanquam mer-
 ces aut præmium debeat, vel in Scrip-
 turis promittatur. Et fortè nec valemus
 ad eundem nos condignè præpara-
 re, licèt possimus congruam aliquam dis-
 positionem puritate & sanctitate vitæ
 ponere & oratione impetrare. Dicitur

3. *Qua Deus &c.* ut nempe denotetur

causa effectrix hujus mystici tactus, nempe Deus, qui eum nobis infundit sine nobis & nostra cooperatione; quia praevenit ac praecedat nostram operationem, eamque ut causa efficit ac infert. Contemplatio enim sequitur ex tactu mystico & ab ea procedit tanquam effectus à causa. Dicitur 4to *mentem*, ut indicetur subjectum proximum, in quo tactus primario recipitur, nempe intellectus. Hic enim per se primo illustratur, & ad extraordinariam Deitatis noticiam elevatur. Per ceteras voces tum differentia tactus mystici ab aliis gratis actualibus, tum finis, tum effectus significantur. Solus enim tactus mysticus est talis gratia, ut ex illo vera & solida *contemplatio*, & *extraordinaria* primae veritatis & Bonitatis notitia procedat.

7. Nec te conrurbent hic extraordinariae mysticorum expressiones & mira vocabula, dum contendunt, quod tactus mysticus recipiatur *in fundo & centro anima*, *in summitate spiritus*, *in apice & vertice mentis*, & consequenter non in ipsa mente & intellectu. Nam istis modis loquendi nihil aliud volunt exprimere, quam ipsam mentem, non ut operatur modo vulgari, sed ut se extendit ad operationem summam, nempe contem-
pla-

plationem, quæ est apex & vertex omnium cognitionum.

8. Nec ulterius instes, quod tactus mysticus non solum lucem intellectui comunicet, sed etiam in voluntate ignem amoris accendat, & quandoque omnes vires sensibiles tum internas tum externas ad Deum elevet ac mirabiliter rapiat. Consequenter videtur dicendum, quod tactus iste non solum in mente, sed etiam in voluntate, & forte aliis etiam viribus recipi debeat.

9. Respondetur ad hanc instantiam, quod tactus mysticus primario afficiat mentem, secundario autem etiam in alias potentias & maxime in voluntatem se diffundat. Exemplum habemus in ipsa contemplatione, quæ licet per se actus sit pure mentis, tamen non intra mentem se ita continet, quin suam virtutem & efficaciam in alias quoque vires & maxime in voluntatem disperat. Tactus ergo hic mysticus ex sua natura est fortis, vehemens, efficax, & si non omnes vires hominis afficit, ad minus intellectum clarissime illuminat & voluntatem potenter inflammat. Nec tamen voluntarium aut libertatem auferit voluntati, sed potius auget; quia præstat, ut homo totis animis & omnibus potentijs, solutus ab omni mun-

dana cogitatione & affectione, liberius erga Deum suum infinitum & unicum Bonum feratur.

10. Major itaque felicitas in presenti vita homini non valet obtingere, quam si cum optimus Deus tactu hoc mystico dignetur. Ubi enim hic est, ibi mens lucet, Divinitatis arcana penetrat, recondita fidei mysteria perspicit, clara fere apparent, quæ prius obscura, tenebrosa videbantur. Ubi hic est, ibi voluntas ardet amore divino, non vulgari & communi, sed eminentiori & extraordinario. Ubi hic est, anima velut in paradiso collocatur, & æternæ beatitudinis gaudia prægustat. Verbo, ubi hic est, datur Theologia mystica non tantum in habitu & actu primo, sed in opere & actu secundo; datur vera mystica contemplatio cum omnibus suis bonis, quæ secum affert. Nam si datur causa in actu secundo influens, non potest non dari effectus, qui ipsum certissime consequitur, & cum ea infallibiliter connectitur; at verò sic se habent tactus mysticus & contemplatio verè mystica: consequenter illo dato & hæc datur. Quo verò sublimior, intensior, illuminatior, ardentior est tactus mysticus; hæc etiam sublimior, inten-

tensor, illuminator & ardentior exurgit contemplatio. Quare ô Deus, tange me, ah tange mentem meam hac gratiâ tuâ extraordinariâ! mereri hanc non possum, disponere ad hanc condignè me non possum, orare tamen & sperare possum. Juravi verò & statui non desinere ab orando & sperando, donec ardentissimis votis meis benignè annuetur.

ARTICULUS VI.

Paradigma Contemplationis.

1. **N**Equit condignè exprimi modus procedendi, qui servatur in contemplatione; quia omnem superat calamum, omnem linguam, omnem caput. Nihilominus conabor utcunque describere & velut adumbrare. Anima ergo devota & sancta, præviè elicit contritionem de omnibus peccatis unquam commissis; quia Dei bonitas nullum patitur medium, ne unam quidem vanam seu inutilem cogitationem, aut verbum otiosum, vel aliud levissimum peccatum, quod non poenitentia deleatur. Subinde gratia contemplandi flagitatur & certò speratur, genua ad orandum flectuntur, Postea convertit se anima ad Deum (quem

credit in essentia animæ & apice mentis cum Patre, Filio, & Spiritu sancto & omnibus attributis & perfectionibus intimè præsentem ac velut in throno residentem) & hoc vel simili modo vivæ fidei actum exercet.

Actus fidei;

2. Credo, quòd tu maximus & optimus Deus, unus in natura, trinus in personis, immensus, aternus, omnipotens, immutabilis, sanctus, verbo, ineffabile & infinitum Bonum, præsens in summitate Spiritûs, in meipso, in anima mea essentia consistas, pronus & promptus mecum familiariter agere, conversari, me tibi unire & adstringere &c. quare confidens de tua gratia. Ecce ego vermis & non homo, venio ad te, ô majestas infinita, ô incircumscripcta bonitas, ô Ens entium & abyssus omnis perfectionis, ut te laudem, adorem, amem, te amplectar, tibi que amoris vinculo jungar.

3. Si anima modo prædicto divinam præsentiam apprehendit, mox in affectus consurgit, & mysticè exardescit. Considerans enim quis Deus? & quæ ipsa? se profundissimè humiliat, & Deum ferventissimè amat. Unde talem vel similem charitatis actum elicit, & ad Deum intimè præsentem dirigit. Ubi tamen observo, quòd actus charitatis nequaquam desinat vel deprimatur,

matur, si ad Christum seu Deum-Hominem ordinetur; quia ad continuam puræ divinitatis contemplationem nullus debet se elevare, nisi debite invitatus.

4. O Deus infinita majestatis, omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram te. *Actus charitatis.*
 Quis ego? quis tu? ego nihil, tu omnia; ego sum dignus omni contemptu, vilipensione, odio, Tu dignus es & infinite dignus omni honore, estimatione & amore; ego sum malus, in malum pronus, Tu bonus & ô! quantum bonus! Bonus es ineffabiliter, infinite. Capere non possum, credere possum, & credo, Te esse Bonum immensum, incomprehensibile, supernaturale. O ENS! O BONUM! ô Bonum admirabile! hæreo absconditus, obrigesco, dum tua Natura eminentiam contemplet. O Anonymus Deus, Christus JESUS, condignum nomen tibi dare non possum, ô incomprehensibilis DEUS, condigno conceptu te exprimere non valeo: Tu enim infinite altior es omni nomine, omni cogitatione, quod ex tua lumine in obscuro fidei lumine nimis evidenter cognosco, Et heu tantum & tam immensum Bonum non amavi! sed nunc amo ex toto corde, ex tota anima, ex tota virtute, ex omnibus viribus meis. Amo te, Deus, mihi que complaceo, quod sis Bonum infinitum modo incomprehensibi-

li unum in natura, & in personis trinum, anonymum, ineffabile, supernaturale. Amore & iterum amore & millies ac millies amore amore astimationis, affectionis & affectionis.

5. Sic absoluta est contemplatio, sed ais, brevis est. Omnino: verbis est brevis, sed grandis affectu, qui verbis cohiberi nequit. Aliter enim longe agit Deus in anima verè *mystica*, quàm voces sonant. Non sunt voces tam excelsæ, tam eminentes, quæ celsitudinem ac eminentiam veræ contemplationis sufficienter & condignè exponant. Interim verum est, quòd contemplatio etiam affectu brevis sit: non enim multi conglomerantur affectus, sed tota duobus perficitur & completur: nempe fide & charitate, seu cognitione & dilectione.

Oratio affectus constat

6. Ex quo colligitur imò. Quòd oratio affectus seu quietis per se duobus tantum punctis constet, nempe actu fidei de summo Bono intimè præsentem & actu charitatis. Non enim in contemplatione, quatenus tali, formatur discursus, nec motiva ad concitandum affectum investigantur, nec fit aliqua reflexio aut examen, quomodo in operibus fidei & charitatis nos gesserimus, aut modò geramus, aut deinceps gere-

re debeamus, sed purè actibus fidei & charitatis directè eliciendis omne tempus orationum deputari infumimus. Nam prædicta omnia pertinent ad meditationem, non ad contemplationem,

7. Colligitur zddò. quòd contem- *Actu fidei*
platio non sit tam difficilis captu & ex- *& chari-*
plicatu, velut aliqui sibi imaginantur. *tatis,*
Quis enim in ascesi, quis in Catholica Religione tam rudis est, ut nesciat, quid sit actus fidei & charitatis? At verò oratio affectûs & contemplationis aliud nihil est, ut hîc exposui. Nam licet actus aliarum, imò omnium virtutum interveniant sub contemplatione; isti tamen duo solùm expressè attenduntur & eliciuntur, reliqui procedunt à charitate ut imperante. Errant proinde qui, nescio, quid exoticum, quid obscurum, quid absurdum sub nomine contemplationis sibi fingunt. Dico ac iterum repero, aliud nihil est, quàm actus fidei & charitatis.

8. Sed dices: omnes Mystici ut magnum quid & altum & reconditum habent contemplationem, quæ scilicet non cadit sub intellectum cujuslibet hominis imperfecti, sed perfecti & verè illuminati.

9. Respondeo: sic est omnino, res est altissima, recondita, & verè mystica,

stica, contemplatio & oratio affectus; sed nunquid actus fidei illustratus dono sapientiæ, & actus charitatis extraordinariè fervens non sunt res sublimissimæ? fallitur, qui aliquid eminentius fingit, quàm sint hi duo actus. Ex quo

*Extraor-
dinario,*

10. Colligitur 3to. Quòd contemplatio orationis non sit qualiscunque actus fidei, sed extraordinarius, singulariter eminens, procedens ex illustratione doni sapientiæ; item non est actus charitatis quisunque, sed vehemens, ebulliens, & ex singulari fidei lumine progrediens. Et, quod maxime notandum & observandum est, uterque hic actus supponit *tactum mysticum* explicatum, à quo tanquam causa dependet, & præcipuè nominatur. Nisi enim hic derur, contemplatio erit purè vulgaris, nec est, nec appellari debet verè mystica.

Supponens

11. Colligitur 4to. quòd non à nobis & nostra industria vel arbitrio dependeat facere orationem verè mysticam, sed hoc pertineat ad solùm Deum, cujus est tactum mysticum tribuere vel renuere, sicut etiam aliquando tribuit, aliquando renuit.

12. Colligitur 5. quòd homo, qui in virtute magnos jam progressus fecit, pos-

possit pro suo arbitrio & voluntate (suppositâ ordinariâ Dei gratiâ) contemplationem vulgarem & orationem affectuosam instituere. Ratio est: quia homo præditus habitu fidei & charitatis, si gratiâ actuali præveniatur, habet potentiam expeditam ad actus fidei & charitatis; sed in hujusmodi actibus consistit vulgaris contemplatio & oratio communiter affectuosa, ut ostendimus.

13. Valemus ergo, modò velimus, contemplari. Non deest gratia ad ordinariam contemplationem, sed nos desumus gratiæ nostrâ negligentiam. Multæ profectò animæ devotæ fariùs facerent, si multos discursus sub meditatione præternitterent, & contemplationi & orationi purè affectuosæ se dederent. Aliquando multis annis laborant, & plurimos libros meditando absolvunt; & tamen fide non admodum vigent, nec spe roborantur, nec multum amore fervent. Et cur hoc? quia scilicet omittunt omisâ multâ meditatione se dare soli affectioni. De vitiis, de virtutibus, de Christi vita & passione, & aliis fidei mysteriis tum assidua lectione, tum frequenti auditione Verbi divini, tum quotidiana ferè meditatione, plurimam jam possident notitiam, & nihil eis deest, nisi affectio.

tio. Ut quid ergo indagant ulterius veritatem, & non potius se dant totos affectibus prætermittenda superflua & inutili peruestigatione? Intellectus jam bene formatus est, sed voluntas languet: ergo hæc excitanda, incitanda, inflammanda. Næ tales sibi nocent ipsis, quia purè contemplando & affectibus insistendo maximè proficerent, qui stando in meditatione vix aliquid proficiunt.

14. Longè ergo utilior & sine comparatione efficacior & fructuosior est contemplatio & oratio affectionis, quàm meditatio. Paucis septimanis in ea plus efficitur, quàm pluribus annis in ista. Quod docent communiter Magistri hujus Theologiæ & Asceticos & SS. Patres. E quibus S. Bonaventura lib. de Theologia mystica cap. ult. ait: *Si quis per viam purgativam bene præparatus sapissimè hoc dictum corde frequentaret. O Domine, quando te diligam? quando te constringam? citius se sciret experimentaliter inflammari, quàm si de secretissimis Cælestibus, & æterna generatione vel processione millies cogitaret.* Non enim speculatio & nuda cogitatio sed operatio & affectio purgat à vitiis, ornat virtutibus, passiones temperat, pacem conciliat, charitatem incendit, meritum auget, & perfectionem inducit. AR-

ARTICULUS VII.

*Ulterius declaratur processus 'contem-
plationis.*

1. **Q**uia in processu contemplationis ferè pendet omnis difficultas Theologiæ mysticæ & orationis affectionis, operæ pretium est, ut hic amplius declareretur. Non enim satis est obiter ista attingere & considerare, sed debent penitus intelligi ac perspici, ut possimus ad contemplationem incumbere. Quare ulterius sciendum & notandum est imò. quod præparatio remota ad contemplationem sit vita sancta à vitiis purgata, virtutibus ornata, ut ex prædicitis constar. Proxima est contritio, humilitas, & petitio gratiæ, ut similiter ex art. præcedenti liquet.

1. *Præparatio remota*

Et proxima.

2. Sciendum est 2dò. quòd in contemplatione debeat proponi & credi Dei ut Bonum supernaturale, ut Bonum anonymum, ut Bonum infinitum, summè admirabile, ut solo lumine fidei non autem rationis naturalis, intelligibile. Item quidquid de Deo concipitur & prædicatur, non debet simpliciter & absolutè concipi & prædicari, sed semper modo altissimo, incompre-

2. *Fides Dei ut Boni supernaturalis*

pre-

prehensibili. Unde in contemplatione non intelligi debet ut bonus, fortis, immortalis, sapiens, pulcher &c. sed ut *superbonus, superfortis, superimmortalis, supersapiens, superpulcher*, & sic deinceps. Nam sic fiet, ut nostra de Deo cognitio sit supernaturalis, negans & vere mystica.

Nobis præsentissimi,

3. Sed Bonum supernaturale & anonymum debet credi in contemplatione, maximè orationis, ut in anima nostra intimum & præsentissimum. Nisi enim viva fide Dei in nobis præsentia apprehendatur, non erit tanta communicatio, amicitia, unio, inhæsiō, familiaritas &c. animæ ad Deum, & consequenter languebit amor & affectio.

Et incorporei.

4. Credimus autem sub contemplatione Deum præsentem non modò corporeo, sed incorporeo, ut purum spiritum ab omni materia remorum. Quantum enim fieri potest imagines & species sensibiles hic debent removeri, & non dari locus imaginationi nec etiam rationi naturali, sed unice fidei. Monet hic etiam sapienter Blossius in asceticis institutionibus cap. 12. n. 2. contemplatorem, ut *introvertat se simpliciter, oculos intellectus diligenter & placide excœcans*, nempe per actum fidei dono sapientiæ illustratum, quæ debet proximè

ximè influere, & divinam præsentiam animæ contemplanti exhibere ac proponere. Illa etiam vox placidè notetur. Nam hic actus fidei non debet esse impetuofus & violentus, sed placidè ac leniter sine virium sensibilium aut corporis incitatione aut contentione.

5. Ex præsentia Dei sic credita qua-^{3.} *Humi-*
 si naturale est, sequi humilitatem. *Co-*
litas.
 gitans enim anima, quis sit ille, qui sibi præfens est, & quid ipsa, cui præfens est, non potest non se in abyssum sui nihili, suæ vilitatis, impuritatis, turpitudinis &c. demergere. *Quis sum ego*, exclamat, *ut Deus veniat ad me? ut in me maneat? ut suam amicitiam & familiaritatem mihi offerat? ut se mihi stringendum præbeat? ab recede à me Domine, quia homo peccator sum. Tu summa puritas & sanctitas, ego immunditia & peccatum; tu omnia, ego nihil, tu Deus, ego vermis, pulvis &c.!*

6. Ex humilitate sequitur vel po-^{4.} *Admi-*
 tiùs in ea jam clauditur admiratio. *Quid*
rario.
 enim admirabilius cogitari aut fingi potest, quàm quòd maximus & nobilissimus Deus veniat ad infimam & vilissimam creaturam, Deusque parer verè mittat Filium & uterque Spiritum sanctum in animam, ut ibi omnes tres Personæ maneat, habitent, ei blandian-

diantur, uniantur, & spirituale matrimonium celebrent? Nam *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* 1. Joan. 4. v. 16. Qui hinc non hæret attonitus, non considerat, quid sit Deus? quid sit homo? quid sit Deum cum homine familiariter loqui & amicitiam inire.

5. *Actus
amoris*

7. Sed quid? nunquid erit anima humana tam inhumana, cruda & agrestis, ut Dei alloquium recuset, ejus familiaritatem & amicitiam respuat, eum ut sponsum nolit ac repudiet? absit. Maximæ & velut infinitæ gratiæ (sicut revera est) sibi ducit, quod maximus & infinitus Deus se turpissimam sponsam osculari, amplecti & alios favores & amores, qui in Canticis describuntur, exhibere velit. Quid ergo facit anima in hoc statu posita? Quod sponsa terrena sponso præsentanda & desponsanda. Hæc enim curat, ut pulchra sit, & nulla in ea macula appareat; capillos, oculos, frontem, verba, & omnes actus ac gestus corporis taliter disponit, ut placeat; ornat se pretiosissimis vestibus; verbo, nihil prætermittit, quod ipsi facere videretur, ut amœnior & gratior sponso evadat.

8. Id ipsum ergo agit anima desponsanda Deo. Nihil non facit, & omnia

nia facit, ut Deo placeat. Omnia facit propter Deum, & nihil propter se. Et hinc in actus ferventissimos & purissimos charitatis cum elicitos tum imperatos ebullit. Amo te Deus, inquit, ^{Eliciti} amore benevolentia; quia complaceo mihi & gaudeo, quod tu sis immensum & transcendens Bonum. Amo amore amicitia non propter meum commodum, sed unice propter te. Amo amore estimationis & appreciationis, quia te super omnia aestimo, & pra te omnia contemno. Amo te amore gratulationis, Laudis, admirationis, desiderii, gaudii &c. quia tuam infinitam bonitatem tibi gratulor, laudo, admiror &c. Et impetratus sum effectum meum amorem demonstrare. Nam deinceps nihil cogitabo, nihil amabo, nihil memorabo, nihil imaginabor, nihil affectabo &c. nisi te & propter te. Studebo manere tibi unita tota die, & sub omni actione te complecti sancta contemplatione & dilectione. Curabo, ut vivam & converser tecum, etiam cum vivo in mundo & versor inter homines. Oblivioni detur dextera mea & lingua adhareat faucibus meis, si non meminero tui saepe & frequenter sub meis functionibus. Quomodo enim obliviscar tui, qui mei nunquam oblivisceris, & non tantum lateri consuevis adhæres, sed etiam in anima mea

intus resides, me dirigis, moves, provides, illustras, inspiras, blandiris, diligis, amplecteris & omnia familiaritatis & amicitia officia præbes?

6. *Affectus amoris.*

9. Dum verò anima contemplatrix his amoris affectibus incumbit, oritur in ea gaudium quoddam purum in Spiritu sancto, & pax, quæ omnem sensum superat. Item unit se Dilecto, adhæret, inhæret, præ amore vulneratur, læditur, languescit, instar cereæ liquescit, inebriatur, jubilat, lacrymatur præ dulcedine, clamat præ gaudio, consumitur præ nimio fervore charitatis. O qualis & quanta felicitas sic Deum contemplari & in ejus bonitate inebriari!

7. *Actus spei.*

10. Actibus tum fidei tum charitatis immiscentur tum alii actus virtutum, tum & maximè actus spei, quâ fit, ut confidamus nos esse in gratia, nos elicere veros actus supernaturales, & ut actus, functiones & effectus, quos percipimus, adscribamus divinæ gratiæ & illuminationi. Nam licet nullum gustum sentiamus, nec ullam satisfactionem in actibus eliciendis sub contemplatione; nihilominus supponere & sperare debemus, quòd ex divina gratia veram contemplationem saltem *vulgarem* instituiamus. **Abesse ergo debet**

omnis

omnis diffidentia, omnis pusillanimitas, omnis timor, & directè saltem supponere & sperare, quòd nostra de præsentia divina fides, nostrèque amor sit Deo gratus, supernaturalis, verèque nos infinito Bono conjungat.

ARTICULUS VIII.

Breves affectus mystici.

I. **Q**ui orationem quietis seu contemplationem puræ affectionis incipiunt, sentiunt difficultatem in eliciendis & maximè continuandis affectibus puri amoris. Nam ipsis arduum videtur in uno actu charitatis ad horam & ulterius persistere, sed usu & consuetudine tollitur difficultas. Cœterùm nolui, ut contemplator se ad aliquos affectus vel aliquod exercitium alligeret contra instinctum Spiritus sancti, cui in omnibus præ omnibus regulis ac documentis parendum est. Amet modò, parum interest, quomodo aut quibus mediis ad amorem perveniat & confurgat. Incipientes aliqui contemplatores tempore orationis alio libro non utuntur, quàm divinâ Scripturâ; alii meditationes, soliloquia, manuale, qui libri vulgò tribuntur S. Augustino, in con-

F

tem-

templatione adhibent; alii orationes S. Anselmi, vel considerationes S. Bernardi, vel contemplationes de amore sapientissimi Idiotæ, pro quotidiano usu assumunt, & ex iis suum affectum instaurant; alii, maximè doctiores, ex seipsis & verbis, à se per divinam gratiam conceptis, Deum amant, prædicant, laudant. Quidquid ex Deo fit, bene fit, qui ad eundem finem diversis viis perducit. Ego hîc breves pono affectus charitatis; ut verò evadant mystici, debent à contemplatore ad Deum *intimè præsentem* dirigi, Deusque ut *superbonus & anonymus* fide proponi. Equidem Deus Cælum & terram implet sua immensitate, & ubique præsentissimus est; sed tamen in tundo seu essentia animæ & in mente & voluntate hominis singulariter, velut in templo, per gratiam sanctificantem, virtutes Theologicas & morales, & dona Spiritus S. præparato & condignè exornato, habitationem constituit, faciem ostendit, familiaritatem indulget, ad osculum & amplexum invitat.

2. Observandum est ergo, quòd nec isti nec præcedentis articuli affectus sunt verè mystici, imò nec *vulgariter*, quia illud debet dare gratia Dei extraordinaria, istud gratia Dei ordinaria.

Qua-

Quare ut cum merito & utilitate hi affectus legantur & eliciantur, divina gratia concurrere debet, quæ & ferventissimè semper imploranda est.

3. Ubi tamen noto rursus diffidentiam, quæ solet vexare contemplatores, dum ingerit diabolus, contemplationem & affectionem esse vel purè naturalem, vel tepidam ob defectum sensibilis devotionis vel aliàs non genuinam. Hæc diffidentia pestis est contemplationis, displicet Deo & noxia est cœlestibus illuminationibus. Qui proinde conatur Deum ut ineffabile Bonum credere & diligere, confidenter supponere debet, quòd vulgarem contemplationem, Deo gratam, sibi utilem & verè supernaturalem exerceat. Quid enim? an non gratia in nova lege redundat? quid ergo causamur vel querimus parcitatem? aut fortè nequit affectus esse supernaturalis, si desit gustus vel omninò sensus? absit hoc; nam omnis contemplatio perficitur in mente, & secum trahit amorem in voluntate, non verò gustum seu gaudium, minùs in appetitu inferiori & corpore sensum, qui est prorsus extra proprietatem, & effectus per se, contemplationis.

4. Tu Deus bonus es, & infinitè

tè bonus, complaceo mihi in tuasuma & plenissima bonitate: gaudeo de infinitis perfectionibus tuis: gratulor tibi divinitatem tuam, mirisque exulto modis, quòd nullius indigus, unus tibi sufficias, nec à creaturis felicitatem emendicare necessum habeas, utpote te solò beatus, dives, felix, bonus, sapiens, potens, verbò Deus.

5. Amare est benè velle, & quia, Deus meus, amo te, volo & gratulor tibi, quòd sis Spiritus infinitus, immensus, sempiternus, elevatus super omnem perfectionem, excellentiam & magnitudinem à mente creata concepibilem, elevatus super omnem substantiam, supra omnem potentiam, omnem sapientiam, omnem intellectum, omnem lucem, omnem pulchritudinem, omnem justitiam, omnem sanctitatem, omnem gloriam, omnem beatitudinem, omnem bonitatem &c. ; ita ut propriè nihil horum sis, sed infinitè altior, sublimior, eminentior, &c.

6. Ad inflammandum amorem meum non opus est in cogitationes adducere, quòd creaveris me, quòd à peccato, à morte æterna vindicaveris me, quòd cælum mihi condideris, & beatam vitam paraveris, & alia innumera

mera beneficia in me congesseris. Omnia hæc ð liberalissime Deus tibi terrahe, & unicum sensum, quo divinitatem tuam cognoscam, mihi relinque, & amabo te. Ad amandum enim te non tua sed tu unus impellis; decor tuus, bonitas tua & infinitæ perfectiones tuæ cogunt me, amare te; tu unus es primum & ultimum motivum amoris mei, Deus meus summum & infinitum Bonum meum.

7. Gaudeo, mihi que complaceo de tuis infinitis perfectionibus; gratulor tibi, quòd sis, qui es, summum nempe & infinitum Bonum; exulto totus, quòd sis Deus, quem nullus locus capere, nullum tempus concludere, & nullus intellectus comprehendere valet. Gratulor tibi tantum super nos & super omnia imperium, dominationem & potestatem, qui es Deus, *laudabilis & gloriosus & superexaltatus in secula.*

8. O Deus meus infinitum Bonum meum amo te, & semper stituo amare te; amor tui mecum & manè surget, & vesperi decumbet; ille mihi oculos & ad vigiliis aperiet, & ad quietem claudet: omnem laborem amore condiam, omnia agam, omnia patriæ amore tui & propter te.

9. Amo te Deus, sed heu frigidè nimis! tu limpidissima flamma sacris ignibus vehementiùs me accende, ut ardentius te diligam. Alta siderum regia, quàm places mihi, quòd æternorum ignium es domus! ò lucidæ coeli faces, quàm delectant me ardores vestri! ah finite, ut aliquæ scintillæ à radiis vestris ad cor meum resiliant! ò fulgidissima coeli lampas, & siderum Dominus, ardens Titan, deriva ad me auratam & flammaram lucem tuam, inunda me lumine tuo, & glaciale pectoris mei frigus dissolve, meque totum divinæ charitatis flammis obrue & involve, &c.

10. Cognosco te Deus, quòd sis summum & infinitum Bonum; & ideo amo te. Fac, ut cognoscam te illustriùs ò forma omnium formosissima, ut & amem te ardentius: fac, ut cognoscam te clarissimè, ò lux omnium lucidissima, ut & amem te vehementissimè: cognoscam te quantum potest capere intellectus meus, ut & amem te, quantum potest amplecti voluntas mea.

11. Nihil magni præstat, qui te solum in prosperis amat; summa laus est amoris, si inter malorum ventos & turbines conspicuam flammam retineat. Unde amo te & amabo, licet duris me rebus

rebus exerceas; amo te, licet odia mortaliū in me conjurent; licet furor amens, & livor impotens in me sæviant; licet aduersa fortuna omnes vires suas in me exerat. Gaudet rebus iniquis amor meus, & gloriæ suæ fastigium æstimat, pro te DEUS in malis vivere & mori.

12. O Deus ego amo te, & utinam omnes amarent te. Cupio enim, ut ab omnibus agnoscaris, & adoreris; desidero, ut honor tuus ubique crescat, augeatur, & in fastigium consurgat. Quodsi ad ejus augmentum facit, ut ego destruar, aut in nihilum abeam; en pereo & in antiquum chaos & nihilum promptus relabor.

13. O Deus te unum & solum super omnia diligo. Tu scis, quod amem te super argentum & aurum, supra delicias & voluptates, supra pulchritudinem hominum & Angelorum, supra regna & imperia, supra dignitates & titulos, supra gloriam & famam, supra scientiam & eruditionem, supra cælum & terram, verbū supra omnia amo te, & millies supra omnia te amo, ô amabilissime ac optime Deus.

14. Quis dabit capiti meo aquas, & oculis meis fontem lachrymarum, ut deseam, & lachrymarum imbre eluam

peccata mea ? ite gemitus, ite suspiria, resonante plāctus, quia Deum meum, summum Bonum meum dereliqui, offendi, contempsi ! sed revertor ad te, ô infinitum bonum meum, & non modò affectu pari, atque in peccando sum usus, sed millies & millies ampliori, idque non solum tot vicibus, quæ numerum flagitiorum meorum adæquent, sed itidem millies & millies accumulatis te diligo. Novi amoris flamma non aliter absorbeat pristinum vitæ dedecus, quàm ex Æthnæ visceribus effusus torrens, minimam roris stillam absumit. Amo te igitur affectu longè ferventiori, quàm me à te alienavi, amo te, amo te.

15. Peccavi miser ! pœnitet me peccasse & summopere doleo, non amore præmii justis promissi, quo sum indignus, nec timore pœnæ sceleratis intelligendæ, qua sum dignissimus: cur ergo ? ideo, quia te Deum meum summum bonum offendi. Sicut tu solus & unus es motivum diligendi, ita solus & unus es motivum dolendi. Plora ergo anima in nocte peccatorum tuorum, & in lachrymis natent maxillæ tuæ, quia dereliquisti factorem tuum, & fornicata es cum amatoribus multis, &c.

16. Amo te Deus, & ideo divi-
næ voluntati tuæ me meaque omnia
configno. Vis me Benedictum in so-
litudine, vis me Antonium, ut inter
leones & tigrides domicilium collo-
cem? En pareo, & celer ad solitudi-
nem & spelæa avolo. Vis me Jobum,
in quem omnis afflictio velut ad sco-
pum collimet? en sinum & torum cor-
pus ad ictus præbeo, obrue me fer-
reis malorum sagittis. Vis me Paulum,
qui gentibus tui nominis gloriam enun-
ciet? en curro. Vis me Laurentium,
qui in sartagine tanquam piscis torrea-
tur? en vestem depono: quidquid ju-
bes, cereus occurro, *fac mecum sicut
scis & vis, nam scio, quod amator sis.*

17. O Deus summum & infini-
tum bonum meum, omnia alia desero,
ut te obtineam, ut te fruam; te solo,
quamvis rerum aliarum inanis, sum di-
ves satis. Omnia abjicio, ut te am-
plectar: omnibus morior, ut tibi vi-
vam: nihil amo, ut te solum amem;
tu enim unus mihi omnia.

18. Veritas dixit: *Nemo bonus ni-
si Deus.* Idipsum ratio convincit. Bo-
nitas enim perfectionem comitatur, &
quæ bona sunt, perfecta sunt, illa au-
tem perfecta æstimantur, quibus nihil
deest. Cùm autem hominibus & An-

gelis (ut de aliis fileam) plurima desint , imò punctum sit id , quod non habent , conficitur , illos nec perfectos nec bonos esse . Tu ergo ò infinite omni ex parte Deus , tu solus perfectus , tu solus bonus es ; & ideo te solum adoro , te solum amplector , te solum unicè & super omnia diligo .

15. Actibus istis exercendis omnis locus opportunus , omne tempus est accommodum . Ut ames , inquit Didacus Nyss. serm. 2. in Dom. 17. *Non juberis maria nondum tentata transire , & tempestato furente in mediis fluctibus sus deque jactari , non itinera ingredi feris infesta & latronibus , satis est , si annuat animus . Sacræ litteræ appositè : Mandatum hoc , quod ego præcipio tibi hodie , non supra te est , neque procul positum ; nec in cælo situm , ut possis dicere : quis nostrum valet ad cælum ascendere , ut deferat illud ad nos , & audiamus atque opere compleamus ? neque trans mare positum , ut causeris & dicas : quis ex nobis poterit transfretare mare , & illud ad nos usque deferre ? &c. sed juxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo , ut facias illum . Ubique es , ibi amare potes , nullus status , nulla conditio , nulla afflictio , nulla felicitas impedit , quin amare queas . Amor , inquit Idio-*

ta de div. amore c. I. Facilis est, omnibus se exhibet, nulli se negat, capit eum juvenis & senex, vir & mulier, sanus & infirmus, dives & pauper, summus & infimus, liber & servus, secularis & Religiosus, debilis & fortis, nec est, qui se valeat excusare. Cœlestis insuper gratia continuò pulsât, nòsque torpentes ad diligendum excitat: nullam consequenter excusationem asserre possumus, quò minùs Deo assiduum Charitatis divinæ sacrificium immolemus.

20. Quare mi Deus, summum & infinitum bonum meum, non equidem possum duris jejuniis me macerare, flagellis cædere, aut nudæ humo dormiturus membra insternere; possum tamen amare te, & nimiùm quantum amo te. Non possum verbò tuò fideles pascere, & amplissimam concionem ab ore meo suspendere; nec possum vigiles noctes in oratione perducere, aut divinæ naturæ tuæ vel operum tuorum contemplationi perpetuò inhærere; possum tamen amare te, & nimiùm quantum amo te. Non possum nomen tuum portare coram gentibus & regibus, aut inrer idola feratrum nationum trophæum amoris erigere, nec possum pro augenda tua gloria strictis gladiis occurrere, aut relis

& hastis pectus offerre, aut vitam inter arduas rogos profundere; possum tamen te amare, & nimium quantum amo te, & semper amplius & amplius conabor amare te.

ARTICULUS IX.

Affectus mystici longiores.

1. **P**rimum affectum ex lib. 10. Confess. S. Aug. sumere placet, ubi cap. 6. Deum sic ardenti corde alloquitur. *Non dubia sed certâ conscientia, Domine, amo te. Percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te. Sed & cælum & terra & omnia, qua in eis sunt, ecce undique mihi dicunt, ut te amem: nec cessant dicere omnibus, ut sint inexcusabiles &c. Quid autem amo, cum te amo? non speciem corporis, nec decus temporis; nec candorem lucis, ecce istis amicis oculis; non dulces melodias suaviū cantilenarum omnimodarum; non florum & unguentorum & aromatum suaveolentiam, non manna & mella, non membra acceptabilia carnis amplexibus. Non hac amo, cum amo Deum meum; & tamen amo quandam lucem & quandam vocem, & quandam amorem, & quen tam cibum & quandam amplexum: cum amo Deum me-*

am, lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum interioris hominis mei, ubi fulget anima mea, quod non capit locus, & ubi sonat, quod non rapit tempus, & ubi olet, quod non spargit flatus, & ubi sapit, quod non minuit edacitas, & ubi hæret, quod non divellit satietas. Hoc est quod amo, cum Deum meum amo, &c. &c.

2. O Deus ego amo te, & ideò amo te, quia omni amore dignus es, quia Deus es. Nec jam amo te, quia te diligentibus æterna promittis præmia, & te non diligentibus æterna minaris supplicia, sed ideò, quia summum & infinitum bonum es. Nam etsi cum vita animus occumberet, in verus nihilum decideret, tamen amarem te; etsi hic malis temporalibus me conficeres, & ibi malis ac pœnis æternis me subjiceres, tamen amarem te. Non enim amo te, quia mihi bonus es, sed quia in te bonus es. Non amo pulchritudinem tuam, quia mirè pascit oculos meos. nec amo sapientiam tuam, quia mentem illustrat; nec amo æternitatem tuam, quia æternas delicias mihi præparat; nec amo supremam majestatem tuam, quia me in Regiam tuam Familiam adscribere promittit; nec amo potentiam tuam, quia tam splendidum & illustre cœli palatium habita-

tioni meæ ædificavit; nec amo clementiam & liberalitatem tuam, quia ingentibus me præmiis cumulabit; nec amo divinitatem tuam, quia se videntem & diligendam in omne ævum tradit &c. Proinde amo te, & omnes perfectiones tuas, quia tibi bonæ sunt, non quia ex istis plurima bona mihi promanant. Tu solus & unus es amplissimus & unicum amoris mei argumentum.

3. O Deus, ego amo te super omnia, ô summum bonum. In te enim uno rerum omnium nobilitas, decor, gratia, splendor & eminentia accumulatur. In te, mi Deus, cælorum puritas, stellarum nitor, solis fulgor, imbrium fœcunditas, hortorum gratia, florum pulchritudo, silvarum amœnitas, camporum ubertas, picturarum elegantia, musicæ suavitas, gemmarum virtus, palatiorum splendor, Urbium majestas, templorum magnificentia, munitionum robur, exercituum potentia, conviviorum oblectatio, ludorum voluptas, amicitiarum jucunditas, fontium claritas, riparum viror, auri pretium, purpuræ decus, verbô, meritum, dignitas, amabilitas & bonitas rerum omnium. Quæcunque in cæteris sparsa sunt, collecta tenes,

nes, & ita tenes, non quò modò in illis effulgent, sed præstantiâ infinitis gradibus altiori; aded, ut perfectiones tuas attollere per comparisonem cum perfectionibus creatis, si res ipsa non animus & affectus perpendatur, sit ironia vel irrisio, non laudatio dicenda. Nam ô Deus meus, si de Samsona quodam enuntiarem, quòd formicam robore exsuperet, aut Davidem commendarem, quòd leporem magnitudine animi excedat, an non præcellentissimos Heroës calumniis impetere æstimarer? at verò, tu Deus amplius longè supra creaturas earumque perfectiones attolleris, quàm supra formicam Samsonis robur, & supra leporem Davidis fortitudo emineat. Quem igitur amorem tibi ô Deus meus in corde meo accendam, qui universa rerum amabilium decora non duntaxat unus contines, sed infinito excedis intervallo? O amo te super omnia, rursus super omnia te amo. Quidquid amoris & affectûs omnes mortales in creaturis diligendis ponunt, illud omne in commune colligere, & sic amplius & amplius amare te cupio, Deus meus & omnia.

4. Eheu totus glacie rigesco, nec frigidum pectus amoris divini
exar-

exardescit, infinita est bonitas tua: ergo & infinitus deberet ardere amor meus. At ego gelidam amoris favillam sub cinere mortalitatis meae nutrio. Mover me omni oratione efficacius bonitas & pulchritudo tua: nam tu Deus origo es omnis pulchritudinis creaturae & fons pulchritudinis aeternae: tu oceanus es immensus bonitatis, cujus aquae sine principio, cujus latitudo sine litore, cujus fundus sine fundo. Ah deficio, solvor & undique me ferientibus tuae bonitatis splendoribus praemore liquefco; maxime cum aequaliter bonus sis & humanus: tu enim abyssus magnitudinis a me infimo & minimo terrae vermiculo, & maximo peccatore vis amari & laetaris amore meo, cupide excipis & complecteris amantem te, & mutuo amas me; & ego non amem te optime juxta ac humanissime Deus? Si furiae me lactassent, si serpentibus passus forem, si ferro mihi praecordia victa essent, fieri non posset, ut non amarem te. Sileo jam beneficia tua tam multa, ut numerus me fugiat, tam magna, aestimationem superent; hoc unum modum emollit adamantinum cor meum, quod cum tanta bonitate aequaliter humanitatem conjungis, & gratum habes amorem meum. Amodo in tua pulchritudi-

12. II. Aff. E
 line, forma,
 debus haeo ac
 me abripit
 ablis, & ut
 ita, ut omni
 amoris, per
 line tua, n
 quam amo,
 crete milles n
 Ac. Er cum
 en frigide nini
 tua infinite su
 Quare o l
 amens, ampli
 more tuo. U
 que foret & sin
 chens, qui ig
 rovam Divinit
 cretam anima
 nais, & cor th
 ro inflammatur
 m arrollat, &
 is venam in c
 Abeam Dom
 nullumque
 a habeat; &
 inis nullo he
 tu ignis; sic
 vis tui sine ul
 e deat. Na
 rem, adhauc

cunctitudine, forma, candore, & bonitate defixus hæreo ac demersus nato, tantumque me abripit supereminens, inestimabilis, & undique infinita amabilitas tua, ut omni alio sensu, præterquam amoris, perditio, attonitus hac infinitudine tua, nihil aliud possim dicere, quàm amo, amo, amo, quod & repetere millies milliesque iterare cogor, &c. Et cum tantum te amem, tamen frigidè nimis te amo, quia bonitas tua infinitè superexcedit amorem meum. Quare ô limpidissima flamma Deus meus, amplius amplius succende me amore tuo. Utinam corpus meum lampas foret & sanguis oleum, & anima lychnus, qui igne amoris tui accensus ad thronum Divinitatis tuæ æternum arderet: utinam anima mea foret alta rethymiamatis, & cor thymiamata, quod amore tuo inflammatum ardentis fumi virgulam attollat, & jugem suavissimi odoris venam in conspectu tuo evaporet! Ardeam Domine hodie, ardeam cras, nullumque feriatum diem amor meus habeat; & velut in quibusdam officinis nullo hebdomadæ die extinguitur ignis; sic & in corde meo ignis amoris tui sine ul a fer'a continuo tenore ardeat. Nam licet sic amore tuo arderem, adhuc frigidus esset amor meus.

meus. Vos ergo cœli incolæ vestris ardoribus meos languores pensate. En Deus meus, totius cœli stupatus amoribus procumbo: quidquid immortalium flammaram in superna civitate tua colucet, illud omne tibi repræsentō, tuisque ardere honoribus nimium quantum exulto; utinam æquali cum beatis igne erga te exardescerem! infirmæ charitatis meæ malignæ lucentes igniculos cum amplissimis cœlestis curiæ facibus jungo, & tepentes cordis mei scintillas cum Seraphicis beatarum mentium incendiis permisceo, & amo te Deus, si non ut debeo, saltem ut valeo. Verum nec hic amor adæquat bonitatem tuam, & longissimè minor est, quàm ut Divinitatem exhauriat: finiti enim amoris ad infinitam amabilitatem non est proportio. Quare cum nulla creatura condignè te amet, exiguas amoris mei scintillas cum amore tuo infinito, quo tu te ipsum amas, conjungo, & intimo affectu gaudeo, quòd tu omnem amoris nostri defectum suppleas; teque infinitum bonum amore infinito, & bonitatem tuam adæquante diligas.

5. Amo te Deus, & fortiter amo te, qui fortiter amasti me. Nolo rosas, cum spinas tuas cerno; in tuo sanguine flagella, clavi & lancea rubuere,

&c. 30

& ego non erubescam vitam vivere sine sanguine delicatam? Tu amor meus, cruci affixus inter acerbissima tormenta pendisti, & vitam per vulnera effudisti; ego quoque vulnera fitio, non placet mors pallida in plumis excipienda, opto, cruenta veniat, armata ferro & facibus, omnéque in me tormentorum genus expertura. Aut si hoc non placet, quotidianis saltem vulneribus me confice; feri quâ lubet, volentem percutis, non subtraho me iestibus. Amote & amabo te vel in medio aestu omnia urentis fortunæ: conjiciar cum pueris Ananiâ, Azaria & Michaële in caminum ardentem ærumnarum & mecum unâ descendet divinus amor, & ambulabo in mediis calamitarum flammis, lætusque cantabo: *Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabilis & gloriosus & superexaltatus in sacula, benedictum nomen gloria tua sanctum & laudabile & superexaltatum in omnibus saculis.* Sive cadant spes meæ, amo te, sive tentationes oppugnent me, amo te; sive tristitia me obruat, sive conscientia angat, sive paupertas premat, sive injuriis exercear, sive contemptui exponar, sive calumniis objiciar, amo te. *Ærumnæ amoris mei flammæ non prosterneant, sed amor meus ærumnis tanquam flati-*

flatus excitatus amplius exardescet. Nutritur & crescit rebus adversis amor. Excipiant me igitur casus improperi, occupent ægritudines, exhauriat fames, quæcunque sæva & acerba in caput meum assiliant: aquæ multæ adversorum fluctuum non extinguunt, nec flumina inundantium malorum (te dante & adjuvante) obruent charitatem meam; amo enim te Deus summum bonum meum, & fortiter amo te, & amabo te.

6. Amo te Deus, & gratiis amo te. Amabilis es mi Deus ob gratias, quas mihi exhibes, sed amabilior ob gratias, quas infinitas apud te concludis. Chara mihi sunt munera tua, sed charior est mihi bonitas tua; quin si retraheres omnia bona tua, & me subjiceres omnibus malis, amarem te; quia amor meus erga te flammam concipit, non ob id, quod ego sum ex tuo beneficio, sed ob id, quod tu es ex natura tua. Non mercedem poscit, nec æra & stipendia nostro meretur amor, sed gratuitam militiam exercet. Quamvis tua in me fluere cessarent beneficia, non tamen exinde amor meus arefceret, quia bonitas & nobilitas & perfectio & excellentia tua sunt fontes & origines amoris mei. Non enim amo te propter me, sed propter te: perfectissima, absolutissima & in-

fuita

finita bonitas tua, pulchrisque omnibus pulchrior pulchritudo tua unicum est & solum flabellum & irritamentum amoris mei. Amo te, quia perfectus es, quia pulcher es, quia bonus es. Forma & candor, & pulchritudo tua formosum illud ac nitidum amoris vulnus impresserunt cordi meo: bonitas & venustas tua nusquam læsa lædit me, quia nusquam vulnus habet, vulnerat me, quia nusquam languet, facit languentem, & quia nunquam emoritur, compellit me usque ad mortem amare te, & in amore mori propter te.

7. Licet clarè te videant & ardentè diligant beati Angeli & homines, id totum exile & quasi nihil est in comparatione magnitudinis tuæ. Utcunque intellectus & voluntas dilatent sinus suos avido haustu divinitatem potaturæ, id totum non est aliud, quàm pissitare, & minùs, quàm culex ex vastissimo oceano stillam aquæ hauriat. Age proin, age cor meum, inebria te, quantum potes, dulci pelago pulcritudinis divinæ, nec metue, ut tibi aliquando copia desit. Acue & robora telum amoris tui, quo aurea gemæque divinitatis fodina aperitur; in longum tibi effossio ducenda erit, nec unquam non reperies novos thesauros, quos effodias,

dias. Ah imensum Numen, Deus meus, si non ego unus, sed omnes naturæ à te creatæ: imò si res omnes, quas omnipotentia tua creare ac producere potest, nulli alii negotio per totam æternitatem incumbere, quam ut intelligentiæ sarculo eruerent thesauros divinitatis ac pulchritudinis tuæ, unamque post aliam dotem erutam amarent, & nunquam ad priorem cognitione & amore recurrerent: nihilominus amor tam magnus foret exiguus, quasi in te amando nihil eousque factum fuisset. Quidquid enim perfectionum & amabilitatum tuarum te amantes creaturæ intellectu suo & amore attingissent, super id omne adhuc infinita alia decora & lumina remanerent, quæ nulla cognitio, nullus affectus libasset; nam tu Deus abyssus es gratiarum, quæ fundo caret, oceanus es pulchritudinis, qui nullas ripas habet. Frustra sumus & ego & res creatæ omnes, atque nequicquam nitimur, si amando te, cogitamus æquum pretium persolvere bonitati tuæ. Sicut nullus intellectus est nec esse potest, qui te cognoscat, quantum cognosci dignus es; sic nulla voluntas est, nec esse potest, quæ te amet, quantum amari mereris, ô infinitum bonum, ô abyssus perfectionum, ô pelagus

lagus omnis felicitatis, ô omnem cogitationem & amorem tanquam stillam roris absorbens divinitas. Omnis amor est inferior meritis tuis, nulla creaturum rerum seu copia seu excellentia æquale pulchritudini tuæ homagium pendere valet. Despero igitur, despero, non valeo sufficienter amare te, in qua ipsa tamen desperatione amo te, & quia non possum amare te condignè, amo te saltem, quantum possum vehementissimè. Non placet amor mediocris, ad summum enitor, cùm & summus amor sit tua bonitate longissimè inferior; totus ergo in amorem ruo, omnes vires exero & amo te quantum possum, cùm non possim amare te, quantum debeo. Cogis, non persuades amorem (quod amantium affectu dico non errore libertatem evertentium) cogit me ad amandum te supersubstantia tua, supersapientia tua; cogit superbonitas tua, superperfectio tua, cogit superclementia, superliberalitas, superpulchritudo, superaltilitudo tua, quæ omnem conceptum superant, omnem intellectum excedunt. *Glorifico te quantumcumque possum, tu verò supervales adhuc, & admirabilis magnificentia tua: benedico te, exalto te quantum possum, major enim es omni laude, exaltans te repleor virtute, nec comprehendo.*

8. Gra-

8. Gratulor tibi Deus meus, quod sis, qui es. Tu Deus non habes esse limitatum, nec es tantum hæc vel illa res, sicut Angelus est tantum Angelus, & homo est tantum homo; sed totum esse in te complecteris, & ab æterno anticipas. Tota enim plenitudo essendi, totaque entis latitudo & amplitudo in te plenissime continetur. Tuum esse, Deus, est æternum; tua enim vita totam implet, adæquat, ambit, & complectitur æternitatem. Tuum esse est immutabile, quia omnia tua simul habes, & firmiter possides, ut nihil possis amittere, cum omnia habeas per tuam immutabilem essentiam, cui nulla potest fieri accessio, nulla decessio. O magne, ô infinite, ô omnipotens, ô sapientissime, ô pulcherrime, ô sanctissime, ô inenſe Deus, in quem nam abripior Majestatis & bonitatis oceanum omni littore carentem, dum tuam contemplor essentiam? natura enim tua abyssus est gratiarum, quæ fundò caret: mare est perfectionum, quod nulla habet littora: campus est excellentiarum, qui nullas habet oras. O quanta est sapientiæ & scientiæ tuæ altitudo, quâ rerum infinitarum intelligentiam comprehensam habes, quæ præsentia cognoscis. futura pervides, & omnia

Omnia in clarissima luce intueris. Nihil te fugit: nihil tibi non apertum est: apud te consilium, apud te ratio, apud te cogitationes pulcherrimæ & infinitæ, & rerum omnium scientiæ, & artificiorum inventa, & causarum & naturarum & innumerabilium mundorum cognitiones habitant. O quanta est potestas tua, qua flectis, regis, moderaris cuncta, sicut fert arbitrium tuum: omnia à tua manu suspensa pendent, tu nostrum fatum, tu nostra fortuna es, tu absolutæ dominationis Deus es: tu quidquid intelligis, facere potes: tibi proprius est res efficere, quàm nobis intelligere & fingere. Nam non opus est molitione, sed ad unum imperii tui nutum ex nihilo mundi advolant, & ante te provoluti suum Creatorem adorant. O quanta est beatitudo tua, quæ omnibus gaudiis tam exaggerata est, ut nihil addi, tam stabilis, ut nihil demipi possit; tam tibi propria & innata, ut tuum vivere sit beatè vivere! O quanta est sanctitas tua, quæ te ab omni etiam levissimi vitii pulvisculo immunem præstat, & virtutum inexplicabili apparatu condecorat! quanta est magnitudo tua, quæ modum non capit! quanta libertas, quæ nullius imperio ligatur! quanta immensitas, quæ omne spatium

excedit, quanta immortalitas, quæ nullo ævo carpitur! quantæ omnes perfectiones & attributa tua, quæ omnem intellectum superant; ô magne, ô infinite Deus! hæreo, stupeo, obrigesco, mens, sensus, & cogitatus deficit, dum in te sumo & infinito Bono contemplatione defigor. Gratulor ergo, iterumque gratulor tuum esse, tuam sapientiam, tuam majestatem, tuam æternitatem, tuam potestatem, tuas infinitas, quas nulla lingua capere, nec ulla mens numerare valet, perfectiones, ô Deus meus, unum & sumum Bonum meum!

ARTICULUS X.

Documenta huc pertinentia.

1. **D**ocumentum primum signum vocationis ad contemplationem & orationem affectionis habetur à peritis Theologiæ asceticæ & mysticæ, si per mediam v. g. horam quis valeat in actibus fidei & charitatis, tum elicitis tum imperatis hîc articulo tum sexto tum septimo sicut etiam octavo & nono declaratis, perdurare. Nec ingeras, quòd contemplatio nequeat iuxta Mysti-

*I. vocatio
ad orationem
affectionis*

Art. X. D
fides tamdiu
concedo, quòd
& plures
con
per intervalla
inertum
ultimo med
contemplatione no
Sed ais: c
contemplatione
ne factu opus
opus esse, ut ad
conleatur: sed
rebus, spiritali
fides rursus
hoc casu fere c
meditatio
na dicimur a
teler.

Mysticos tamdiu ordinariè durare. Nam respondeo, quòd possit per mediam horam, & plures horas continuari; adhuc enim contemplatio nominatur, licèt per intervalla brevissimis meditationibus interrumpatur. Per se tamen & ex instituto meditatio & discursus sub contemplatione non instituitur.

2. Sed ais: contingit, affectum sub contemplatione frigescere, quid ergo tunc factò opus? Respondeo, tunc non opus esse, ut ad meditationem laboriosè transeat: sed simplici actu fidei & spei meliùs, spiritualiùs & efficaciùs potest affectus rursus accendi. Licèt autem hoc casu ferè comiteretur vel subsequatur meditatio aliqua, per hanc tamen non dicimur ab oratione affectionis decidere.

3. Documentum 2. Licèt nobis 2. *Con-*
arduum sit & grave tamdiu in affectio-*stantia.*
ne permanere; tamen non debet statim derelinqui contemplatio, & iterum meditatio apprehendi. Ratio est: quia omne initium grave. Usu enim contemplationis fides exercetur, spes roboratur, & charitas inflamatur; & sic postea facile erit, quod ab initio difficile aut omnino impossibile visum est. Hoc tamen in sensu sano debet intelligi. Nam omnes Ascetæ docent, quòd

etiam contemplator debeat aliquando ad meditationem descendere, non tamen communiter & ordinariè!

3. *Affectio una.*

4. Documentum 3. In contemplatione non multæ eliciuntur affectiones, sed una ferè vel altera continuatur per horam orationis. Hinc aliquando tempus integrum solis verbis, *Deus, Deus, Deus, vel amo, amo, amo, vel ô ineffabile Bonum, vel qui non amat Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit, transigitur. Si quis amat, inquit aureus libellus lib. 3. cap. 5. novit, quid hæc vox clamat, Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus anima, quæ dicit: Deus meus Amor meus!* Et talis continuatio non fit cum aliqua corporis fatigatione & impulsione, velut contingit apud imperfectos & incipientes, sed cum leni & quieta motione. Unde monet venerabilis Blossius in ascericis institutionibus cap. 12. Theologiæ mysticæ studiosum, ut *violentum impulsum ac nisum prudenter vitet, ne pragravet naturam, & se nimium debilitet.* Ebullire, effervescente debet amor, & anima amans præ nimia ejus vehementia languere, vulnerari, deliquium pari, ac fere emori; hæc tamen omnia debent maximè fieri in apice mentis & voluntate, non autem in sensu & passione.

5. Do-

5. Documentum 4. In contem-
 platione non debemus esse nimium agen-
 tes, sed velut otiosi & nihil agentes.
 Quod assertum non sic intelligendum
 est, quasi verò in superiori homine &
 viribus spiritualibus debeamus nihil
 agere & ab actione desinere; hoc enim
 dogma est erroneum, à Quietistis con-
 fictum. Debemus itaque modum po-
 nere actibus inferioris hominis & len-
 suum operationibus, nec permittere,
 ut nimium agant, vigeant, & suo vi-
 gore contemplationem potius impe-
 dian quàm promoveant. In suprema
 regione hominis stat contemplatio non
 media vel infima: ergo curandum est,
 ut illa luceat & ferveat, quidquid sit
 de media & infima.

6. Documentum 5. Quia verò in 5. Charitatis
 suprema regione hominis duo sunt ac-
 tus, nempe cognitio & dilectio, po-
 tior ratio etiam habenda est istius quàm
 illius. Ratio est: quia in hac per se
 meritum, dignitas & præmium consistit.
 Nam fides seu contemplatio est propter
 charitatem & amorem; si ergo hic ar-
 det, res salva est, & ut hic semper ar-
 deat, fide simplici & viva procuran-
 dum est.

7. Documentum 6. Norandi sunt 6. Defec-
 & emendandi pro modo gratiæ, quam tusex par-

Deus confert, defectus, qui ex parte mentis eveniunt sub contemplatione. Quales sunt v. g. primus, languida & torpida fides de divina præsentia; item non viva fide apprehendere Deum ut Bonum inæstimabile, supernaturale & incomprehensibile; item non fixo obtutu Deum unum aspicere, sed cogitatione dissipari. Contemplator autem optimè superabit distinctiones & spiritum colliget, si redeat ad Deum præsentem, à quo per evagationem recessit.

8. Alter defectus est, si velit quis esse certus de unione cum Deo, de actu charitatis &c. sperare debemus, scire non possumus, an simus in gratia, vel actus charitatis supernaturales eliciamus. Crede, spera, ama, & omnem depone anxietatem. Deo misericordissimo facis injuriam, si dubitas de gratia, charitate, aut vera contemplatione. Fac quod in te est, & Deus non deerit. Falluntur, qui putant se non verè contemplari vel amare Deum, nisi hos actus quasi sentiant. Altissimi sunt & ab omni sensu & materia remotissimi; & hinc malè agunt, qui eos volunt quasi manibus palpare ac evidenter cognoscere. Reflectere se post contemplationem super habitam contem-

ationem bon
quando necess
ctus ac errores
sibus ipsa cont
reflectere,
operandum.
cognoscere
mens ad ipsiun
est. Object
est ipsa cont
examine infini
atione, non
Terminus
Deum quær
velit Deum v
actu quasi
actus sit cogn
de Deo. I
cales aperiat
operatione
ationem de
Deus in vita
bi procedat.
de extra, &
modo rect
10. Quar
sibi imagina
ita perfectior
ze per dona
tatis. Ille p

templationem bonum est, laudabile & aliquando necessarium, ut nempe sic defectus ac errores deprehendantur. At verò sub ipsa contemplatione se continuo reflectere, non laudandum est sed vituperandum. Contemplari enim est Deum cognoscere & diligere; & hinc tota mens ad ipsum cognoscendum vertenda est. Objectum contemplationis non est ipsa contemplatio sed DEUS. Sub examine instituitur examen de contemplatione, non sub ipsa contemplatione.

9. Tertius defectus est, si quis alibi Deum quærat, quàm in se. Si quis velit Deum vel imaginariè vel suo intellectu quasi comprehendere, nec contentus sit cognitione & lumine, quod habet de Deo. Item si quis timeat, ne, si oculos aperiat, excreat, vel alterius sensus operationem exercent, statim contemplationem deperdat. Non amittitur Deus in vita agente, si actio ex amore Dei procedat. Ubique Deus est, intra & extra, & ubique poteris invenire, modò rectè quæras.

10. Quartus defectus est, putare & sibi imaginari, quòd detur aliquis actus perfectior quàm actus fidei illuminatæ per donum sapientiæ & actus charitatis. Ille pro statu viæ est perfectissimus.

simus actus mentis, iste voluntatis, Quòd verò hos eliciat contemplator, debet pie sperare, licet aliud sensus dicter, & diabolus ingerat. Speramus de genuina contemplatione, non verò scimus esse genuinam.

Et voluntatis.

II. Documentum 7. Defectus quoque, qui ex parte voluntatis accidunt, adverti ac corrigi debent. Quales sunt v. g. primus, si amor voluntatis sit nimis languidus. Secundus est, si quidem fervidus sit, sed fervore sensibili potius quàm spiritali. Tertius si voluntas nimium se effundat in appetitum & sensus, eosque vehementer concitet ad amorem, velut in hac vehementia amor verè mysticus, qui tamen est spiritualissimus, poneretur. Quartus est, si contemplator inquietus sit, & cognitione ac amore, qui ipsi cœlitus datur, non contentus sit, sed continuò eundem intendere ac perficere incassum & contra voluntatem divinam præsentemque gratiam conetur. Perfectus contemplator non vult perfectiùs contemplari, quàm velit Deus, quem in se operantem laudat, magnificat & exultat, dicens cum Regina Theologiæ mysticæ & omnium Mysticorum & Mysticarum Principe & Parrona: *Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus*

meus in Deo salutari meo. Luc. I. v.
 46. Contemplator enim perinde lætatur in contemplatione dura & insipida quàm deliciosa & sapida: quia motivum lætitiæ semper manet, quod unum & solum est Deo voluntas. Et sic patet, quòd in omni contemplatione etiam insipida aliquod interveniat gaudium vel potius acquiescentia in Dei voluntate & ordinatione. Quod quidem gaudium non est sensibile, reflexum, humanum & ad satisfactionem amoris proprii, sed spirituale, directum, divinum & unice propter Deum.

12. Septem hæc documenta ut octo sunt notanda, & iterum iterumque legenda & in usum perducenda. Sine horum enim notitia & usu nequit solidus in contemplatione progressus fieri; his autem benè observatis speratur merito grandis profectus.

13. Quadrant hæc documenta (si tertium excipias) etiam orationi vocali, eique debent à contemplatore accommodari. Verus enim Theologus mysticus etiam, dum vocaliter orat, verè contemplatur. Pronuntiatio enim non impedit contemplationem, sed ex hac in vero contemplatore oritur ac proficiscitur.

ARTICULUS XI.

*Singularis instructio de Contemplatione
insipida.*

*Contem-
platio fit
insipida 1.
ob defec-
tum gau-
dii sensi-
bilis ,*

*2. Spiri-
tualis ,*

1. **C**ontemplatio insipida suos habet gradus. Nam 1. Deus animæ contemplatrici subtrahit præcisè gustum in corpore, in sensibus externis & internis, in appetitu utroque sensibili; taliter nempe, ut sub contemplatione nullam in homine inferiore delectationem persentiatur.

2. Facit Deus, ut mens eliciat fidem & voluntas amorem, sed tamen subtrahit concursum ad tertium actum, nempe ad gaudium, quod de se velut naturaliter ad duos priores actus sequeretur. Vel potius dicendum, quòd Deus non subtrahat *directum* de ipso gaudium, sed præcisè illud quasi *reflexum*, quo gaudemus, quòd Deum amemus & de ipsius bonis gaudeamus.

3. Utroque hoc eventu non debet existimare contemplator, velut Deus gratiam contemplationis subtraheret; sed firmiter persuadere, quòd eadem tunc magis & purius & à fordibus amoris proprii defœcariùs, vigeat & vivat. Gustus enim seu oblectatio tum in corpore

pore tum in animo & voluntate solet
 fere nostras contemplationes inficere,
 ut potius in dulcedine contemplationis,
 quam in Deo quiescamus, gaudeamus,
 & ultimum finem ponamus. Omnino
 gaudiosa est contemplatio, sed gaudium
 ejus est purum, purissimum in solo Deo,
 propter quem, & de quo gaudetur, quod
 talis ac tantus sit.

4. Ulterius procedit derelictio. 3. *Ob sub-*
 Nam DEUS videtur ex parte mentis *tractio-*
 lumen, & ex parte voluntatis *nem lumi-*
 spirationem retrahere, ut nobis *nis,*
 deamur, vel omnino tenues, vel nul-
 los actus fidei & charitatis elicere.

5. Quo casu debet scire anima,
 quod non ipsi actus fidei & amoris seu
 contemplatio auferantur, sed nudè ac-
 tus reflexi, quibus antea noscebat, quod
 contempleretur & actus præmissos eliciat,
 in hac autem reflexione gustum quen-
 dam & gaudium percepit. Deus autem,
 qui vult animam magis magisque de-
 purare ab omni gaudio, quod non est
 in seipso, etiam hunc gustum tollit.

6. Quia verò Deus semper intendit *4. Ob an-*
 magis animam separare à seipsa, & ad *gustias in-*
 suam unionem aptare; hinc præterea *homine*
 immittit in sensus & appetitum sensibi- *inferiore.*
 lem, mœrores, tristitias, dejectiones,
 pusillanimitates, tentationes, quales in
 via purgante nunquam fortè passus est.

3. aut etiam
superiore.

7. Nec hinc subsistit Dei permissio. Anima in ipsa superiore parte, in mente scilicet & voluntate, ejusmodi sentit angustias, quales nunquam experta est. Intellectus enim obruitur quasi tenebris plus quam cimeriis, ut sibi videatur prorsus impossibile aliquid salubriter cogitare, non dico, contemplari aut meditari. Contrà voluntas omnes res spirituales nauseat, opera virtutum abhorret, contemplatio & quidquid spiritum & Deum sapit, fastidium, tœdium, mœrorem generant &c.

8. Quid anima misera in hoc statu posita agat? quò se vertat? quid consilii capiat? Animo non dejiciatur, sed confidat & certò supponat; quòd Deus ejusmodi angustias & tentationes permittat ad suam perfectionem & plenam cum ipso unionem. Nam in hoc statu locus datur puræ virtuti, generosæ, forti, magnanimæ & perfectæ. Siquidem ut dicitur Jac. i. v. 4. *patientia opus perfectum habet*, utpote ab omni amoris privati nævo alienum. Hic amor divinus est purum aurum sine ulius scoriæ admixtione. Non enim putandum est, ac si hæ angustia impediant vel excludant solidam & perfectam contemplationem, sed purè mollem & delicatam, quæ nempe procedit

dit à viribus superioribus sine difficultate & repugnantia; hinc ergo fides, ut ut animæ videatur tenebrosa & caliginosa, est verè lucida & splendida, spes roboratur, licet putetur infirma, & charitas similiter est flagrans & fervida, licet appareat tepida & frigida; quia non subtrahuntur actus virtutum *directi*, sed tantum *reflexi*.

9. Quare corrigenda est phantasia, quâ fere laborant homines inexperti & imperfecti, qui putant, quod in tenebris, quod in scrupulis, quod in morbis seu corporis seu animæ, non fiat nec fieri queat contemplatio. Proflus contrarium docent Mystici, qui tenent afflictionibus etiam gravissimis, non retardari sed juvari contemplationem. Quid enim est hæc aliud quam fides & amor Dei? quis autem neget, quin in maxima etiam calamitate Deus & credi & diligi queat? Christus in horto & cruce gravissimè afflictus est: & tamen quis neget, quod tunc actus perfectissimos charitatis elicuerit?

10. Videtur anima in priori gradu & statu jam verticem attingisse derelictionis, & purè contemplationis, nihilominus advertitur subtiliter à Theologis mysticis altior & celsior gradus. Et quis ille? si nempe anima taliter derelinquitur, ut non

6. Ob sub-
tractio-
nem actus,

possit credere & amare agendo sed velut
patiendo. Explico me; ne videar alienum à fide aut Theologia docere. Actus fortitudinis potior est & excellentior *patri* quàm *aggredi*, ut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 123. art. 6. Ergo etiam actus amoris sublimior erit, qui magis importat & nominat *perpassionem* & *passionem* quàm *aggressionem*. At verò in priori gradu anima adhuc dilexit agendo, in hoc autem amat *patiendo* & *submittendo*. Prius anima hunc modum tendendi habuit: *O Deus, ecce tenebris & angustiis obruor, & tamen amote & tuam ordinationem.* Hic autem istum: *O Deus, ecce me miseram in angustiis deprehensam, submitto me amore tuis flagellis tuis, ordinationi tue, providentia tua.* Hic ergo anima se habet instar Martyris, qui non agit sed patitur & submittit se fortiter ac generosè tormentis. Item se habet ovis instar, quæ coram tondente se obmutescit, & se subjicit cultro tondentis. Sic etiam anima contemplatrix in altissimo hoc gradu constituta, Deum amat se submittendo & subjiciendo ejus divinæ bonitati & voluntati, nec audet se movere, vel verbum eloqui contra Dei ordinationem, licet duram, asperam & acerbam.

11. Jam si contemplator hac viâ ducatur, imprimis tanquam certum supponere ac credere debet, quòd etiam in contemplatione insipida lucere fides mystica & ardere charitas mystica possint, imò quòd tunc purior & defœcator & illa luceat & ista ardeat. Si hoc nondum credit, aut nondum capit, parum de Theologia mystica novit & cœpit.

12. Secundò debet sperare, quòd in tali derelictione sublimem actum fidei & purum amorem eliciat, utur reflexè non sentiat nec appareat.

13. Tertiò debet se divinæ voluntati submittere & conformare, & paratum se Deo offerre ad manendum in tali derelictione semper usque ad finem vitæ, dicens cum Salvatore: *Non mea sed tua voluntas fiat*; Hæc instructio de insipida contemplatione est brevis verbo, sed re gravis & gravissima; & nisi hæc notetur, inchoabit fortè orationem affectionis, sed non continuabit, minùs perseverabit.